Nөk. Raazymoviin neremzete ulaan açaanuudiigi tasaldaagyigeer emkidkeze, tariaatuşaalgiin osoldoliigi usadkaka

Ƶmnr byriin prolitaarinar negedegty!

Buriaad-Mongoliin

YNEN

BK (b) namiin B-M. mozkom, ba B-M. resp. TK bolon yiledb. eble-lia B-M. zebleliin emenees eder byri niitelegdene. ... elide garça baisa.

1933 on nojaabri 24

№264 (1121)

Zakika yne

Sara byriin 2 tөk. 50 mөngө 3 sariin 7 tөk. 50 m. 6 sariin 15 tөk. 12 sariin 30 tөk. dugaar neeeediin yne 10 mөngө

„YNENII" KOROONII AADRIS ... ул., 19. телефонов: редактора-344, секретаря № 323

Mossoveediin ulaan tug abkiin tөlөө temeceke

Saişaan dagagçadta bolşoviig kemyyzel olgoko

Ene ziliin namiin ceberlelgede kandidaadaas ba namiin bodoto zarim geşyydees saişaan dagagçadta oruuldag tuskai eere kemyyzeliin kemzee baina. Ene kemzee jun deerees garaab gekede? Socialiizmiin ergen dobtolgiin yjede manai komunlis bolşoviig namiin zergede socialis baiguulaltiin idebkiten entyziaastanaraas alkabtar olon nөked orozoi. Ede bol socialis baiguulaltiin talaar idebkiten entyziaastanarç bol odoogiin erke baidalaar namiin tus byri geşyyn ba kandidaaduudaas erigdeke yndesen eriltenyydiigi ulas teriin beledkeleer kangaza cadakagyi, Maarks-Leeninii kemyyzeliigi bejedee abça amzaagyi nөkedyyd baizai.

Uul kemzee bol jaabaç keseelte bişe begeed bolşoviig namiin zergede jabakiigi kysegçedees erigdeke josotoi—ekin tyryyn bejee beledkeze bolşoviigiin discepliine, borlolgo abaad ulas teriin talaar urgaza namiin zorilgo ba kyseli medeed tede zorilgonuudiin tөlөө temeceze çadaka, tedeniigi nam ygei ergen niitede nebteryylze çadaka bolko josotoi.

Manai Buriaad Mongol namiin emkiin ceberlelgiin ekin dyngees medekede ulas teriin beledkelgyi geşyyd ba kandidaaduud ton olon baisan ilerene. Sentiaabriin 8-nii medeegeer kamta 1796 kyn ceberlelgede orood, tyynii 416 kyn bu-juu 23,1 % kandidaad ba saişaan dagagçadta şi'zyylegdesen kaika juma.

Ceberlelge eşee dyyree ygei. gebeç, ede toonuud juu karuulnab gekede? ceberlelgiin dyyrekede manai emkide saişaan dagagçad niiteed olon baikaar tөlөbtei baina Enyyntei daşaramdan saişaan dagagçadiigi bolbosoruulka aikabtar kariuucalgata zorilgo— tus byri namiin emkide buuka josotoi. Saişaan dagagçadtai jabuulka kedelmeri cokom juu baikab?

Egeel tyryyn — saişaan dagagçadiigi geeke josogyi, tedeniigi gyicedeer namiin yyriin dergede byridken abka. Namiin emki bol saişaan dagagçadiin ulas teriin teriin beledkeliigi ergelze deeşelyyl kiin tөlөө oroldoko josotoi, yynii tөlөө saişaan dagagçadiigi tedenii tus byriin erdem beledkelde taaruulan namiin gegeereliin suralcaliin ali negen foormodo oruulka josotoi. Tedeniigi ene geseer niitiin kedelmeride tataka, namiin yyrees tuskai onco daabarinuudiigi egeed, tyyniigi ali tuskai gyicedkeze baisaniigi namiin neemel cuglaan deere ba yyriin zygees çalgaza baika. Ali negen onco todorkoi zyiliigi zeblekiin tөlөө tusagaar saişaan dagagçadiin cuglaa tataka josotoi—iimenyyd gol zyilyygees saişaan dagagçadtai jabuulagdaka kedelmeri cuglaraka josotoi.

Moskvaa Leeningraadiin tyryy yiledberiin oronguudta saişaan dagagçadtai jabuulza ekilsen sain dyreçelyyd yzegdeze baina. Saişaan dagagçadiigi bolbosoruulan kemyyzyylkiin negen arga bol şeef abalga baina. Ulas teriin beledkel jiketei komunlistanuudiigi saişaan dagagçadta daalgaza, tedener bol eder bykenee saişaan dagagçadta ali bolko tusalamza eke ba bolbosoroli jikedkekiin kedelmeri jabuulza baika bolono. Nөgөө arga bol zarim namiin yyryyd ceberlelgiin dyyreketei adali saişaan dagagçadiin dunda tusagaar kryzook bajuu namiin gegeereliin ali negen foormo—surguuli neeze, namiin ystaav, programa ba namiin tyykiin yndesen zyilyydiigi zaaza ekilsen baina. Namiin cuglaan deegyyr saişaan dagagçadiin daabarijaa ali tukai gyicedkeze baisan tukai tedenii toocooto iledkel duuladag baina. Ede bol tyryy jabaa namiin emkinyydiin kangal tatai turşalga men begeed. Jeren kii deerce saişaan dagagçadtai kedelmeri jabuulza ekilegdee ygei geke josotoi. Olonki yyryyd ceberlelge engerseer 2—3 sara bolbeç odoo kyrter namiin yyriin dergedeki idebkiten bolko saişaan dagagçadtai jamarç kedelmeri erkileegyi ogto martasan baika juuma.

Moskvaagiin namiin kotiin komiteediin saişaan dagagçadtai engergesen cuglaanaas medekede saişaan dagagçad bol jerenkiidee namiin keregte bejee egesen, namiin kedelmeri—yyrgiin tөlөө sedkelee zobosoor baisan, eeriingee dutuu dundiigi şuud zasakiin tөlөө çarmaiza baisan zonuud baina.

Ede zonuud bol ulas teriin talaar ton beledkel ygei zarimdaa togtuuri ygei ba discepliine ygei baisan bolboç ceberlelgiin syyleer edener jikeken kubilaza idebkitei bolzoi. Sainaar oroldozo kedelmeriledeg namiin gegeerelde idebkitei kandadag bolzoi.

Gebeç, cuglaanaas ilerekeni zarim gazarta ken negenii saişaan dagagçadiin zergede şilzyylegdekede, tyynees udaarnig kaartoçkiigi abka ba brigadiir tuşaalaasni kuulan abka bolno tedenees urid baisan niitiin kedelmeriin daabarinuudiigi saigan abadag g. m. zyilyyd yzegdebe.

Ene ynekeerce namiin şugamiigi zabkairuulza baisan kereg begeed saişaan dagagçad tukai juuç medeke ygei jabadaliigi gerçelene.

Saişaan dagagçadiigi lookogyi ba tedeniigi buruugaar oilgodog jabadaliigi gereçeleke faagta bol namiin gegeerelin surguuli emkidkeke jabadal deere garana. Juub gekede saişaan dagagçadiigi ali dairaldasan kryzoogto oruuldag baina. Iimees tedener bol keden sara uul kryzooguudta jabaad eceste namiin ystaav programa, namiin tyykiin yndesen zyilyyd ba namiin gol togtooluudiigi medekegyi garakani cokom bolono.

Namiin emkinyyd bol saişaan dagagçadiigi bejees koloduulka ygei erke baidal baiguulaagyi baina. Tiime tula saişaan dagagçadta zokiko erke baidal ene geseer olgozo tedenii idebki çadabariigi ulam yrgekiin byke jabuulga kiike josotoi, Tedeniigi niitiin kedelmeriin ba yiledberiin idebkiten udaarniguud bolgoko josotoi.

Saişaan dagagçadta namiin yyden neeltetei, negende eesedee saişaan dagagçad bol namiin yyden deere baisan kereg begeed negeedee — saişaan dagagçadta şilçyylegdegçed negen zil bolood tedener dakin namdaa geşyyn ba kandidaad zergedee bucakiin jabuulga kiize çadaka jumaa, tyyniigi namiin emkiner medeke josotoi. Nam bol eesediingee tus kyryyn emkices zygeer ygei jikeken kubi bolko saişaan dagagçadta bolşoviig kemyyzelge olgokiigi ba tedende eder bykenii tusalamza olgokiigi erine geze nөk. Kaganooviç kelesen baina.

Basa enyyntei kamta nam bol saişaan degagçadta şilzyylegdesen bykende iigeze kelene:

—Leeninii namiin geşyynii neriigi temecen abka! Ene neriigi zebken namiin yyriin zokiko tusalamzada naidan suukaar oloko ygeiç. Namiin gyn jike zorilgiigi medeze abaad socialiizmiin tөlөө namiin temecelde erelkeg zorigtoigoor tyryylen jabaza, eeriingee koinoos olon niitiigi dakuulza çadaka ken tere bol komunlista bolzo çadana!

Niudargaçuudiin esergyy jabadalligi butacokizo, tariaatuşaalagda eris kubilalta abka

Syyliin taban konogto tariaatuşaalgiin jabadalda respyyblig dotoroo ton baga kubilalta bolzoi (13%). Odoo nojaabri 20—nii medeegeer ziliin tөsөbiigi oroido 62,1 proceente gyicedkesen baina iime teempe bol, namiin ba zasagiin manai urida tabisan zorilgiigi tonç kangalta ygei bejelyylze baisaniigi gerçelene azai.

BK(b)N. TK-iin tomilozo iilgesen manai Zyynsibiiriin kizkomiin negedyygeer sekritaar nөk. Raazymov bol, sajakan kizaariin bykii idebkitedtei raadioogoor jariidaa kiikedee temdeglesenі: Bide sanakadaa nojaabriin 25—nii eder kyrter, Kizkomiin pleenymde jiretelee jikenki rajoonuud tariaatuşaalgiingaa tөsөbiigi jaabaç 80 proceentees dooşo biçe, zarim jikenki rajoonuud ziliingee tөsөbiigi byrimesen 100% gyicedkeze ugtaka geze toolonomdi gesen.

Ene aguu jike kizkomiin tabisan yyrgiigi manai respyybligiin jikenki aimag—rajoonuud gyicedkeze şadakani kesyyreed baina şuu. Ziçeelebel. Bookon—52,7%, Tarbagatai—46,9%, M—Şiber—39,2% ba Kiaagta 38,0%. Edegeer aimaguud bol, tariaatuşaalgiin talaar respyyblig dotoroo şiidkekii çanartai rajoonuud bolko bolç, tariaatuşaalgiigi zigsyyrtei sula erkilezi, ene froonto deere jalarma ilalta dabasan aimaguud gebel — Jaruuna, Tynken, Aga g, m, amzaltiigi balarduulza, bykii respyybligiigi koiço tataza baina.

Tariaatuşaalgiin gyicedkeliigi ceegtereeni abaza karabal byriç zigsyyrtei baidaliigi ileryylke juuma: MTS—iin kariaata kolkooznuud—62,8%, biçe kolkooznuud-68,7%, emnçiin azaltan 34,9 % ba katuu daabari abasan niudargaçuud—çanga çadaltan oroido 6,9 proceente gyicedkesen. Өmçiin seegtoriin ujalgata josoor tariaagaa tuşaaza gyicedkeke bolzor yni engeresen, tiike zuura tedenii tөsөb oroido 34,9% dyyrezi, syylşiin taban konogto 1,9% nemelte bolson, ene too bol, emçiin azaltanii dunda tariaatuşaalgiigi buçuudkaka jabadaliigi jere umartasan barimta bolko şuu. Tariaatuşaalgiin gol tasaldal bol, imagta niudargaçuudiin koroto sabotaaziigi butacokioo edii ba tyynde niuur karasa suusaniigi gerçelene. Uçar bol, bykii aimaguud—rajoonuud dotoroo eesediin katuu daaltiigi niudargaçuud gyicedkesen ygei, tarisan tariagaa kuriaaza abaad. tus tariagaa engiin naimanii delgyyr deere saad tybeg ygei kudaldan, zarim tariaagaa coloomodoni yldeeze, nekende niuuza baika metiin sabotaaza kiize baika juuma. Enyynde ken zemetei geeçeb? Ekin tyryyn somon toskonii, aimag-rajoonuudiin namiin ba soveediin emkinyyd zemetei baina. Juundaъe gebel tus emkinyyd bol dergedeni, tedenii niyden deere bolzo baisan niudargaçuudiin koroto sabotaazada katuu cokidoco egeze çadasangyi, aimag— rajoonuudiin kuuli sakigçanariigi zoloodon emkidkez.., proletaariin syydiin garta bariuulza katuu zeme şyytende oruulza şadasan ygei, negee talaasani namiin ba zasagiin eesendeni egesen ergen erke ezelzi, ken esergyycesen emçiin azaltanda ba zarim kolkooznuudta delgyyr naimaanii cengeer bagcaaza mөngөn ştraaf tokozo şadasan ygei baina. Ene bol, niuur saklaagyi gekiin ton arga ygei şuu.

Ene buzagai keregiin gol şaltagaanuudiigi namiin ceberlelgiin komiisnuud bol, ile todorkoi byridken gargaza tariaatuşaalgiin froonto deere alduu jabadalnuudiigini gargaza zasaka mөr zaabarilasan baibaç, jikenki aimaguud ilangalaa Bookonii, M—şeberiin g.m aimaguudta surgaal kөtөlbөri boloo edii baina şuu. Uçar bol, tus kojor aimaguud tariaatuşaalgada şiidkekii çanartai abaç zigşyyrteigeer geegdeze baika juuma. Tariaatuşaalgiigi buşuudkan gyicedkekiin tөlөө onison meetod argata zaabariuudiigi gargaza namiin ceberlelgiin komiis bol, emçiteniiç. ba kolkooznuudiinç dunda erkileke kedelmeriigi ile todorkoi zaabarilaza bykii aimag-rajoonuudiin ba somon toskonuudiin namiin emkinyydte egesen tus viivodiigi edegeer aimaguudta ton kangalta ygei bijelyylze baisani, ene ederiin tariaatuşaalgiin jabaciin medeegees jalarma ilerkei şuu.

Namiin ceberlelgiinkomiisa bolbol, eesediin Viivod dotoroo emçiin azaltaniigi toodog ygei, jamarç niite nebterelgiin kedelmeriigi erkilel ygei, gancakan zakiraanii talaar engergesen geze temdeglesen baika. Enyyniigi zeb baisani deere durcagdasan too bol, ynen bolgozo barimtalana şuu.

Tariaatuşaalgiin ton kangalta ygei gyicedkegdeze baisan gol şaltagaan bol, aimag-rajoonuudiin namiin ba soveediin emkinyydiin, tariaatuşaalgiin tukai namiin ba zasagiin gargasan kedelecegyi togtooliigi eesediin kedelmeride gol bolgozo çadaagyi, tyyniigi toiruulza niite nebterelgiin kedelmeri ergeer erkilee ygei, bykii kolkoozçonii ba emçiin azaltanii sanaliigi enyyn teeçe emkidkee edii baisan deerees bolzoi. Enyyniigi gerçe bolgozo eke jabadalda jikenki aimaguudiin ba Burzagoodzernoogiin bototo kedelmerlees ilerkeileke juuma, edenii kedelmeride tariaatuşaalgiin kuuliigi ebdesen jabadaluud ilereze baina.

Tariaatuşaalgiin kedelecegyi kuuliigi toiruulza bykii namiin ba soveediin emkinyydiigi ba bykii kolkoozçon, emçiin azaltaniigi emkidkeze, tus kuuli bol, ebdereçegyi geze oilguulka ton çukala.

Enyyni yndeseer bykii nutagiin idebketeniigi ileryylen gargaza, tedeniigi tariaatuşaalgiin tasaldabariigi usadkaka teeçe emkidkeze, ken tariaatuşaalgada sabotaaza emkidkeze, niudargaçuud, lamanarta tusalaza baigçadiigi butacokiguulka keregtei.

Tyyntei kamta niudargaçuudta egtesen katuu daabariigi yge duu ygei kuuliin kyçeer nekeze abka, tedeniigi prolitaariin syydiin emene zagcaaza katuuta keseelgeke keregtei şuu.

Namiin emkiin bykii kyçiigi emkidkeze kedee nutag gargaza, ekin tyryyn tariaatuşaalgada şiidkekii çanartai aimag—rajoonuudta, namiin ceberlelgiin komiisiin duradkaliin yndeseer tariaatuşaalgiin gynzygei tasaldaliigi oiriin keden ederte usadkaka zailaşagyi.

N

Raikomiin sojuurkalaar kuuli togtooluudiig ebdeze baina

Kabaanskiin rajoonii keden tosk. Soveeduud taraatuşaalgaa gyiceesen baina. Zygeer tariaatuşaalgiini faaktanuudiigi baicaagaad yzekede, jerenkiidee tөsөbөө kedii gyiceesen bol, basal dutamag zyilyydtei baina şuu. Sykiiin tossoveed bol ziliingee tөsөbiin 104% dyyrgebe Tarakaanovskiin toskonii kolkoozuudani tөsөbөө 101% dyyrgeed baikada, emçiin azaltani 21% arai araikan dyyrgebe. Koliieesoovskiin toskonii kolkoozuudani 118%,emçiin azaltani 11,2% dyyrgesen. Krasnojaarskiin tossoveed-102%, emçiin azaltani 56%. Kandaliin tossoveedtoç basal iimerkyy, kolkoozuudani 107,6% tuşaagaa gene. Oimuuriin tossoveediin kolkoozuud 100%, emçiini azaltan 4% dyyrgelee.

Eneen deerees bodood jirekede, Kabaanskiin raioon bol tariaatuşaalgiingaa proceentiigi kubkai erjyyleed, nam ba zasagiin zygees gargagdasan tonç sonorkon zaabarnuudiigi zabkairuulsan baina Kolkoozuudtaa ugtamziin tөsөb egçerkizo- emciini azaltan bol koolkoozuudiingaa kyzyyn deere tөsөbөө dyyrgelcesen josotoi bolno şuu.

Kedeegyyreni ene mete zabkairuulganuud bolzo baikiigi rajoonii kөtөlbөrileke oronuud medeze baisanuu gebel medezei baisan baika juum. Tariaatuşaalgiin tukaida gargagdasan togtool zaabarinuudiigi rajonii zurgaanuud ba ilangajaa raikom raigyicedkom kojoriin kөtөlbөrilegçediin zebşөөrөөl, sojorkolooroni kazagairuulza, kaduuruulza baisan baigaa. Kari raikomiin şine kөtөlbөrilegçed ba pleenymni tariaatuşaalgiin ugtamziin tөsөbyyd geze kanaas garsaniigi mөrdөkө geze odoo çangalan kelezei.

Moziin zurgaanuud ba kuuli sakika oron bol taraatuşaalgiin tukai gargagdasan togtooliigi kedəlgesen, nam zasagiin ceke zaabarinuudiigi kazairuulsan gemtei niuurnuudiigi dariikanaa kariuucalgada kabaaduulka uçartai

Y

Nөk Raazymoviin neremzete ulaan açaagaar 2400 ceent, tuşaaba

Deede-Ydiin raioonii Tarbagatai kyystiin kamtiin ba emçiin azaltad bol BK(b) N Zyynsibkraikomiin negedeki daraga Raźyymoviin raadio-jariaagi sonoszo zebşeldeed Raazyymoviin neremzetei, tariaanii jike açaa jabuulka geze togtooba. Өөsediingee jariidasaniigi men nojaabri 19 de bodotooroni gyiceeçe, 800 unalgaar ulaan açaa byriidyylze, gerendee 2400 ceent. tariaa tuşaaba.

BK(b) N iin kraikomiin negedeki daragada n. Raazyymoviigi tomilka gesen SKVKP(b) giin togtoomzo do manai aktiib kamtiin ba emciin azaltad iimer kariuucabaa.

Tarbagataiн kamtiin ba emciin azaltanii zişeegi manai respyybliikiin kamtiin ba emçiin azalçad byken dagaza, tariaatuşaalga kozomdood jabasaniigi kyiceeke josotoi.

Y.

Yrisenii foondiigi baiguulkatai kamta, olziigoo kubaaza ekilebe

Selenge. Borgoin somonii kolkooznuud ba emçiin azaltan bol, ene ziliin tariaatuşaalgiin tөsөbiigi bolşoviig teempeer gyicedkebe. Ene nojaabriin 1-nii eder 100% dyyrgeze, jike Oktiaabriin kubiskaliin 16-daki oito ederiigi, eesediin bolşoviigoor dabasan ilaltiigi temdeglen ugtasan. Menөө bolkodoo somonii kolkooznuud bol, 1934 ondo kereglegdeke yrisenii foondiigi 50% baiguulzai, zarim erkim kolkooznuud yrisenii foondiigi baiguulaad, ene ziliin urgaciin olzo kubaariigi kolkoozçonii azalta edernyyd deere kubaaza ekilebe.

Ene jike amzaltiigi Borgoin somonii kolkooznuud bol, imagta angiiin karşa etegeed-niudargaçuud lamanar ba tyynii aagentanuud bolko baruun „zyynii" zөsөbyriin oportunlistanartai eres temeceze, aimagiin ba şomonii namiin ba soveediin emkinyydiin zeb kөtөlberleer dabasan juuma. Borgoin somon bol enyyni urida 2-3 ziliin yjede tariaanii azalgyi, imagta mal azaltai baisani kendeç ilerkei

Zişeelebel: Tus somonii „Ulaan Oçon" kolkooz bol, ene zilde 61 ga tariaatai baisanaa 4025 bukal talka abasan, ga byriin 66 bukal garsan baina, ovioosoos ga byriin 153 bukal abasan, tus kolkooziin geşyydiin azalta edernyyd deere 7 kilograam tariaa kyrteke bagcaaltai, ene bol Borgoin somonii 2-3 ziliin urida tariaalan azalgyi baisan kolkooznuudta aikabtar jike ilalta bolson temdeg şuu.

Tere tula, Borgoin somonii kolkoozçon ba emçiin azaltan bol, eneeken amzaltaar kizaarlalgyi ulam caaçadaa mal azal ba tariaalan azal kojorto adiikan sanalaa tabiza daiçalan temeceke ujalgatai baina.

G. Cebergdorziin.

Tariaatuşaalgiin jabaca tukai 1933 onii nojaabriiia 20-nii medee

Aimaguud	Gyicedkeseni %
Aga	98,5
Alair	82,0
Bargazan . . .	94,9
Bookon . . .	52,7
Tarbagatai . .	46,9
Jaruuna . . .	100
Zakaamin . .	89,7
Kabaanska . .	79,6
Kiaagta . . .	52,0
M-Şiber . . .	39,2
Selenge . . .	81.8
Tynken . . .	98,1
Kori	82,1
E-Bulagad . .	38,0
Kamta .	62,1

Erkimyyd ulaan açaa emkidkeze nөk. Raazymoviigi ugtaba

Buriaad Mongoliin respyybligte BK(b) N. Zyyn Sibiiriin Kizkomiin negedygeer sekretaar nөk. Razymov jirene. Nөker Raazymoviin manai respyyblig jireseniigi byke kedelmeri deere ilalta tuilan temdegleke josotoibdi.

Tere tula manai kөd. kedөө biçegçed ba kolkoozçon udaarniguudiin emene aikabtar jike kariuucalgatai zorilgo tabibdakaui: nөk. Raazymoviin neremzete tariaatuşaalgiin ulaan aşaa tasaraltagyigeer emkidkeke, Raazymoviin neremzete udaarnigi brigaada emkidkeze tariaacokilgiin kedelmeriigi eder seni ilagad ygei kurdabçalaza tariaatuşaaka ujalgata tөsөbөө oiriin 5-6 ederiin torşo dotor 100% gyicedkeze nөk. Raazymovto raaporta ekiin tөlөө temeceke keregtei

Tariaatuşaalgiin froonto deere geegdeze jabagçadta, tyryylegçedees bygsiiriin brigaada emkidkeze, bolşoviig tuslamza egeze tokiooldoson tasaldabariaasani multatataka. Enyynii uçaraa manai biçegçed bol edebkitei kadaza kolkoozçon udaarniguudiigi tusagaar brigaada bolgon emkidkeke josotoi. Tedenii dunda niite nebterelgiin kedelmeriigi ergeer erkileke, brigaadiin dunda nyydel sonin biçeg emkidkeze, tyyn deere tyryylegçediin çadabariigi temdegleze, busadaar kaluulza surgaal bolgoko, kozomdogçonoriigi urigşa tatakiin tөlөө ba loodor, niudargaçuudiigi eleçelen gargaza tedentei temeceke zamiigi zaabarilaza eke ujalgatai.

Tyynees gadana, manai sonindo tunkaglagdasan namiin ba zasagiin çuka'a zaabarinuudiigi ergeer idkaka, ene bygediin kerkin jabaza baisaniigi cag yrgelzeden biçeze baika ujalgatai

N.

Kizkomiin sekritaariin radioo iledkel—tasaldal usadkaka zaabari

BK(b) N. Kizkomiin negedygeer sekritaar nөk. Raazymoviin radioogoor kelesen iledkeliigi eecediin kural deere namiin edebkiten, kolkoozcon udaarniguu tal baiza kelelcen zebleed, D-Ydiin aimagiin, Deslaatnigiin toskonii „Deeni Yrozai" kolkooziin geşyydiin togtookoni: Ulastaa tariaatuşaaka froonto deere togtoson tasaldaliigi oiriin keden ederiin kugacaa dotor byrimeөn usadkakiin tөlөө bykii kyçee emkidkeze, azal kedelmeriigee udaarno teempeer jabuulka.

Tus kural bol tariaacokilgiigi ulam tyrgedken çangadkaka, tariaagaa elivaatar deere zөөrileke podvoodiigi oloşoruulka gesen duradkaliigi saisaan kylleesen azal.

Zyyn Sibiiriin BK(b) N. negedygeer sekritaar nөk. Raazyymoviin neremzete ulaan aşaa tasaraltagyi emkidkeze, tariaatuşaalgiin ziliin tөsөbiigi oiriin cagaa gyicedkeke gesen duradkaliigi maşa jikeer saişaaza abasan şuu.

Ekin tyryyşiin ulaan açaa bol D-Ydiin elivaatar deere nojaabriin 20-nii ederee jiresen azal. Ene bol bolşoviig kolkooziin çadabarita mergen yyskeliigi, kozomdogço kolkooznuud bygedeeree kalan abka zailaşagyi.

G. Ƶ.

Nөk Raazymoviiń neremzete ulaan açaa emkidkebe

Mukar-Şiberiin rajoonii, Şaraldai toskonii „Platileetka" nereremzete kolkooz dol BK(b) N. Kizkomiin negedygeer sekritaar nөk. Raazymoviin neremzete taraatuşaalgiin aguu jike ulaan açaa emkidkeze, ene nojaabriin 17-nii eder 16 podvood tariaa elivaatar deere acaraza tuşaazai.

Tus arteeliin geşyyd bol nөk. Raazymoviin radioo iledkeliigi oilgozo, tyyniigi kecendeni kyrgekiin tөlөө daiçalan temeceze baisaniigi gereçelne.

B-iin

OGTIAABRIIN KUBISKALIIN OIDO

Mooskvaagiin Soveediin Bajariin pleenym deere nək. V. M. Moolotoviin nojaabri 6-da kiisen iledkel

I. Delekeidekinii kəgzəltiin kojor zamuud

Nəkəd-aa, ene ziliin ekin deere tyryyşiin taban ziliin dəngiigi gargasan bainabdi... Ene dəngyyd dotor, Soveed sojuuzdaa socializmiin ylemze jike deb zeltiigi, Ogtiaabriiin kubiskaliin tyryyşiin arbantaban zil dotor SSRK-iin dotoodiin ba olon ulasuudiin pozilco ylemze jikeer bekizyylegdeseniigi todokonoor karuulagdasan azai. Ene dəngyyd bolbol enyyntei kamta, təsebtə tabanziliigi unagaan soveed zasagiigi unagaakiigi çunagça 'Ogtiaabriiin kubiskaliin daisan bolko byrziilig taliin o l o n olon „abardalganuudiigi" kobko dairaba.

Tyryyşiin tabanziliin dəngyydiin tukai nək. STAALINii aldarşasan iledkeliigi todkozo əgəkə ba gancа manai oronii azalçadiin bişe, karin SSRK-iin gadaada baigaa Ogtiaabriiin kubiskaliin kani nəkədyyd bolko olon milloon azalçadiin seremziigi bejedee kanduulsan, „SSRK-iin aradiin azakuin tyryyşiin taban ziliin təsebiin gyicedkeliin dəngyyd" geze Ulasiin təsebləkə komiisiin ene onii əngərəgçə kabar gargasan debter baina şuu. Argagyi olon faagtanuudiigi ba toonuudiigi karuulsan. Ogtiaabriiin kubiskaliin ilaltiin zamiigi giigyylsen ene debteriigi delkeidekinii udkatai barimtalagça biçeg geze yzeke keregtei. Ilangajaa enyyniigi suraza baigaa zaluuçuudta zəbçəəl bolgon əgəkə josotoi.

Taban ziliin dəngyydiigi gargasanaamnai koişo zil kərkegyi kugacaa əngərəsən baina. Mənəə bolood baikada Ogtiaabriiin kubiskaliin arbandoloon ziliin bogoson deere bide bol, SSRK oron dotor bolson socializmiin kubiskaliin əngərəsən zilyyd bol tyynii kyçe çadaliin ulamaa aguu jikeer caaça daa debzekiin zilyyd mən ba kədəlmərçən angiiin şine amzaltiin zilyyd mən geze temdegleze çadaka bainabdi. Manai oronii azalçadiin byke kyçiigi socializmiin azakuigi ba bolbosoroliigi debzyyl kiin doto:diin zorilgonuudta elsyylegdesenees koişo nege zil əngərbə. Ene ziliin baiguulaltiin təseb bolbol SSRK ulas dotor bejelyylegdeze baigaa uridiin aikabtar jike kedəlməriin dalaicaas jike baina suu. Gancakan ene ziliin gabşagai barilganuudiin spiisog bol gazeed—soninii nege kuudasa şakuugi ezelne. Tiin gabşagai barilganuudta gargaçalagdaka gargaça byke baiguulaltiin gargaçiin dərbənii nege kubiaas daeşiigi ezelne. Ogtiaabriiin kubiskaliin əngərəsən zilyydiin amzaltiigi aikabtar jikenyyd aza yiledberiiin oronuudiigi baiguulza ekilesen faagtanuud kelen əgənə. Edenii toondo iime aza yiledberiiin oronuud oroko çeliaabinskiin gysiniiçne traagtar byteeke zavood, Uraalskiin tomo maşiinanuudiigi byteeke zavood, Lygaanskiin para vooziin zavood, Moskvaada şariko podşiipnig geze aguu jike zavoodiin barilga dyyrze baina, təgəskəgdəkejəə baisan: ekin tyryyn Boobriguudta tomo kiim. kombinaad, uridakavkaazda egeel jike təkeəregdəzə baigaa „Riiongrees" geze zain galiin staanca ba bişe tomo aza yiledberiiin oronuud Kaana delekein jamar orondo iime zavooduud, iime aza yiledberinyyd mənəə baiguulagdaza bainab kelegtii? Delekein bəmbər segiin zurag deere əngərəsən zilyydte şine aza yiledberiiin baiguulaltiin talaar adalidkaza bolo moor oroniigi ologtii?

Enyyntei kamta kədəə toskon niutaguudta kolkooz ba sovkooznuudiigi bekizyylke ba debzyylke jabadal deere bidener bol şine alkam kiisen bainabdi. Soveed oronii kedeenii azakui bol tyrgen debzekiin katuu kabada orosoniigi kənç arcaza çadakagyi.

Bykii ba jamarç berkeşeelyydiin kəndelcəseəı baıbaç, **manai kəgzəltiin jərənkii zam bol kelberşegyi debzeltti zam mən ba bolbosoroliin kyceteigeer yrizekiin zam, SSRK ulasta socialiizmiigi ylemze jikeer bekizyylkiin zam mən azai.** Tyryyşiin taban ziliin amzaltanuudaas bidener bol kojor dugaar taban ziliin zorilgonuudta ba angigyi socialiis bəlgəmiigi baiguulkiin zorilgonuudta orozo ene zamaar amzaltataigaar urigçaa jabazai. Socialiizmiin ilaltiin tələə manai temecel bol, Soveed zasagiin jabuulza baigaa amagalan bodolgotoi, Soveed Sojuuziin olon tooto yndestenii aka dyygiin nairamdaliigi bekizyylze tedenii ali bykii olon janziin yndesenii majagaar socialiiz bolbosoroliigi kəgzəkə jabadaltai ba enyyntei kamta SSRK-iin olon ulasuudiin kolboogi byke delekein azalçan aradtai bekizyylke keregtei, tasarçagyi kolbootoi baisan baina.

Tad ondoo, esergyy zamaar kapitaliis oronuudiin kəgzəltə ja basan azai. Azayiledberiiin ba kədəənii azakuigi bodkookiigi kycegçe, udaridaza baigaa bəleg byrziitenii olon janziin zabdalganuudiin baisan baıbaç, ediin zasagiin kriizis bol odoo dərbədəki zilee kapitaliiz oronuudiigi soron ideze baina. Kapitaliizm bol syyl şiin zilyydte solzoron oroson nykenees mənəə boltor garaza jadan suuna. Kədəlməriçen ba tariaaçanii ələskə jabadal ulam tyrgedeze azalgyiçyyd ulam oloşorozo baina Yndeseereni ygei kiikiigi oroldog ço byrziitenii olontaa zabdalganuudiin baisan baitar kapitaliis oronuudta kubiskaliin teserdeg kyçenyyd byri elbegzezei.

Kapitaliis oronuudta nojolon ezemdeze baigaa angiinuudiin bodolgodo faşiizmiin şinzetei kara yzeliin kyçe delgerzei. Ene bol, byrziitenii kyçiigi butargan tuilaza karankui şunaliin yndese barimtalagça yzeliigi ba ilangajaa jevreeneriigi karşalka yzeliigi badaruulana. Galzuurasan byrziitenii yndese barimtalagça yzeliin ene bodolgo bol jamarç jumaar begtlən baartuulkadani tyynii udkani, ecesiin syylde, byrziitenii əəsədiin amidaran baikiin tula zoboniko jabadaliin urgaza baisanaar ba „çadasan kyn bejee abara" gesen əərə çanariin bodolgoor tailbarilagdaka. Socialdemokraadiin bu tarasan ba kojordugaar internaceonaaliin sandarsan jabadal bol ene yjede əngərəzə baigaa keregiin udka çanariigi bolon komuniizmtai temeceke temecelde byrziiten bol eldeb zebseg kərəngiigi şiledegiini ba kara yzeliin kyçeer cebcelke kədəlməriçən angiigi ba kubiskaliin etegeedyydiigi kyçeeree darlaka jabadaliigi şildegiini temdeg bolgon əgənə.

Komuniizmiin urida ba tyynii urgaza baigaa kyçenii urida amitan mete aisan jabadalda kapitaliis oronuudiin zasagiigi gartaa abasan uu ali abkaa baisan byrziilig—kara yzeltenii bodolgo bol şingesen baina. Kapitaliis oronuudiigi kriizeste ba azakuigiini unalda oruulsan təgəsəg jabadalaas dain cereg kiize garka gesen oroldolgo bol ene bodolgiin gol yndese mən bolno. Kriizisees garaka dotoriin zamiigi olzo magadgyi jabadalda, urgaza baigaa dotoriin zərilcəəgi, negen talaas—kapitaliistanariin ba məlzəg çənəriin tala, negəə talaas — kədəlməriçədiin ba azalçadiin tala kojoriin koorondoki zərilcəəgi dabaza magadgyi jabadalda itegekegyi zyil byrziitenii dunda ulam urgaza baina.

Nojolon ezemdeze baigaa byrziitenii gol zam bol dain ceregiigi kiike zam mən bolno. Şiidkekii çanartai jike jike kapitaliis oronuudta buu zebsegiigi təkəərəkiigi kycesen jabadal bol aikabtar jike şine impiraliis dainii dətəlsəniigi ba SSRK ulasta dobtolko ajuuliin jikedeseniigi gerçeine. Liige Naaciin unasaniigi ba buu zebsegiigi kuriaaka konfireencenyydiin tusa ygeigi, mənəə yjede byke kapitalis sisteemiin əngərəzə baigaa gynzegyi jike kriizisees dain cereg kiize garkıigi oroldogço impiraliis taliin zasagiigi oroilon suukaa baisan kyçe ynekeeree faagta bolon temdeglen əgənə.

Ene bykii deeree negen talaas —Soveed sojuuziin ba negəə talaas—kapitaliis oronuudiin kooro koorondoo esergyygeer kəgzəzə baisaniigi temdeglene. Ogtiaabriiin kubiskaliin oi deere bide bol, kyçee zergeçeke jabadal kapitaliizmda esergyy, socialiizmda tusatai aikabtar jike debzelte mən geze kaanaç kezeeç kelesenees ilyygeer keleze çadana,

Manai amzaltanuud bol angiin koroto daisadiin kyçenyydtei maşa jikeer temecesen temeceleer manda əgtədəg. Gekiin kamta, niudar gaçuudiin yldeedesen ba kotlin byrziilig anginuud bol əəsədiingəə taaktikiigi kaişan geze selgedegini ba manai jabuulgada saad təbəg uçaruulkaa zogsodog ygeigiini martalgyi tooloogyide argagyi. Gebeç, Ogtiaabriiin kubiskaliin syyliin zilyyd bol, manai oronii kədəlməriçən angi Leeninii namiin onobçotoi mergen kətəlbəri dooro jabaz bykii ba jamarç berkeçeelyy diigi dabakiin tula kemzyyrgyi jike kyçiigi şudalsaniigi basa nege karuulsan baina.

Tariaanii asuudal bol soveed gərənii kezeeç aikabtar çukala asuudal baisan. Uridiin tariaabeledkeke jabadalaas ujalgaçalan tuşaaka ba bişe bişe kemzeenyyd te orosonii açaar bidener bol əngərəgçə ziliinkide orobol ene zilde əəsədiingəə tariaanii keregseliigi byrin kangaza çadasan baina. Uçar Manai azayiledberiiin ulam əədəə debzeze baikada kədəlməriçədiigi ed kogçoloor kangaka asuudal manai namiin ton çukala şiidkekii asuudaluudiin negen bolzo kodoo baisan baina. Ed kogçoloor kangakiin şine şesteemede orozo olon aza yiledberinyydte kədəlməriçədiigi ed kogçoloor kangaka keltesyydiigi (KKK diigi) emkid kegsenii açaar ene zilde ene kere giigi maşa jikeer saizaruulsan bainabdi. Bidenerlin ene keregiigi caaşadaa tyrgen saizaruulkamnai damzaggyi.

Kədəənii azakuigi zokioon baiguulka kemzeenyydiigi jabuulza maşiina traagtariin staancanuudiin ba sovkooznuudiin dergede ulas teriin keltesyydiigi emkidken baiguulsan deerees bidener bol kolkooziin kədələənii ba sovkoozuudiin kətəlbəriigi nileedgyi saizaruulsan bainabdi, ene bol aikabtar çukal udka çanartai baina. Ede bykii şine meetodyyd ba zokioon baiguulkiin kemzeenyyd dotor proliitaariin kubiskaliin bolon socialiizm baiguulka keregiigi namiin zygees udaridaka aguu jike mergezeliin gaikamçagta debzesenii itegeltei saikan todorkoilolto ilerkeinyydiigi bidener yzenebdi.

II Şine aza yiledberinyydiigi ba şine teeknigiigi ezemdel—gol yyrge

Manai gol zorilgo ene yjede juu bolnob?

Ene asuudalda nam bol ton todorkoi kariuu əgəsən baina. Ene kariuu bol TK-iin ba TKK-iin janvaariin pleenym deere n. Staalinaar iime ygenyydeer kelegdesen baina: „Tyryyşiin tabanzililn yjede şine baiguulaltiin aguu jikeken zədkəmzətəi ba bucalamza kəgzəltiigi emkidkeze şiidkekii çanartai amzaltanuudiigi gyicedkesen bainabdi. Maşa sain gebeç odoo ene dutamag. Odoo ene keregiigi şine zavooduudiigi ba şine teeknigiigi şudalan azallaka jabadaliin jikeken zədkəmzə ba bucalaman keçeel, yiledberiiin byteeciigi goritoigoor deeşelyylke jabadal ba byteesen edleliin əərin yniigi goritoigoor kasaka ja badaluudaar tyrgeken gyicedkyylke josotoibdi. Odoo ene bol gol bolno".

Ede zaabarinuudiin yndeseer nam bol kədəlməriçən angi dotorki erkim bykii etegeedyydiigi emkidken zagcaaza çadasan ba tyynii azal kereg deere bejelyylkiin tələə temeceliigi erkilze baina. Mən enyynii yndeseer jəriin kolkozniguud ba sovkoozuudiin kədəlməriçədiin kyçiigi elsyylegdeze baina.

Ogtiaabriiin kubiskaliin 16 zil dotor bidener bol aikabtar olon şine faabrig ba zavooduudiigi baiguulsan bainabdi. Tyynii too bol edər byri nemegdyylen dyyrgegdezei. Edenii dergede aikabtar olon şine kədəlməriçəd ba alba kaagçad kədəlmərilədəg. Tyryyşiin tabanziliiin yjede manai aza yiledberinyydte kabaadadag kynyydiin too bol kojor dakin jike bolsoniigi martaza ugta bolkogyi Azakuigi udaridakiin tula maşa olon şine kətəlbərtləgçəd deeşee debşyylegdesen. Teeknigiin udaridalgada keden arba mingan tuskai mergezeite zaluuçuud kandasan iime baidal deere şine aza yiledberinyydiigi ba şine teeknigiigi ezemdeke jabadal jamar udka çanartaigiini oilgokodo ton belen baina. Kərbee əngərəgçə zilyydtei zişebel niudanan ziliin azayiledberiiin byteciin debzece ton baga baisan, enyynii gol şaltagani juumba gekede ezemdeigiin asuudaluudiigi gol zorilgo bolgozo çadasangyi, mənəəç bidener bol ene keregeer geegdeze jabanabdi.

Kubiskaliin uridaki caguudtai zişebel kuuçan zavooduud ba faabriguud mənəə manaida nileedgyi jikeer açaalagdasan baina. Edenii olonkini kojor ba tyynees deeşe kalaagaar kədəlmərilədəg. Azayiledberinyydiin kuuşaniinçkadaa şine çkadaa zakidaliin zyi leer jamarç dutamaggyi. Bidenerlin kyceze baigaa, azayiledberiiin by teeciin arga zyigi jo oçolo kereg leke ton çukala kereg mən bolno şuu. Iimede bidener bol azayiled beriiin byteeciin ziliin debzeciigi ba tyynii çanariigi nileedgyi dee şeni bolgono, iimede bidener bol kədəlməriçədiin yiledberiiin by teeciigi goritoigoor de şelyylke ba byteesen edleliin əəriin yniigi goritoigoor dooşoni oruulka jabadaliigi tuilana. Enyynde mənəə yjede nam ba zasagiin gol serimze kanduulagdazai.

Şine azayiledberinyydiigi ba şine teeknigiigi ezemdekiin tələə temeceke temecel bol azakuin ba teeknigiin talaar udaridagçadiin urida çangata erilte kiine. Ene bol azaliigi erkim sainaar zokioon emkidkekiigi ba azakuin kaadruudiigi zokimoor zokimoor gazaruudta kubaarilan baiguulkiigi erine. Ene bol azayiledberinyydte ba ceekenyydte təsebgyi jabadaltai, teeknigiin zaabarilalgiin balar baidaltai, maşiinanuudiin ba stonooguudiin kendeeç tusagyi sulaar kədəlkə jabadaltai ebleren nege deke ygei. Ene bol azakuin ba teeknigiin talaar udaiidalgiin çadabarigyi ba bydyylig karankui jabadaltai ebleren negedenegyi. Ene bol enyyntei kamta azaliin katuu zuramiigi, kədəlməriin kyçiigi gargaçalka jabadalda narinaar kandakiigi, mərlicəkə ba gabşagaiçalka keregiigi edebkiteigeer delgeryylkiigi, uran darkaçuudiin ba kədəlməriçədiin teeknigiin erdemiigi alibolkoor deeşelyylkiigi erine. Ene bol kədəlməriçədiin bolon azakuin ba teeknigiin udaridagçadiin bolbosoroliigi deeşelyylkiigi erine.

Şine teeknigiigi ezemdeke kereg deere bidener jamar zergiin zokimzotoi amzaltanuudiigi kiisen biibdi, tyyniigi zişee deere karuulza bolno.

Manai zavooduudta traagtor baiguulka teeknigiigi ezemdeke jabadal kaişan geze jabasaniini sanuulka keregtei. Staalingraadiin traagtariin zavoodiin yiledberi tyryyşiin ziliin yjede jamar berkeşeelteigeer baiguuiagdasaniini medeeze. Gekiin kamta ene zavoodiin turşalgiigi kereglen Karikoviin traagtariin zavood nege keden sariin kugacaa dotor kə deeree bodoson baina, mənəə bolkodo ene kojor zavoodiin əəsədiingəə azayiledberiiin kyçeni tələbləəgi byrin gyicedkeseniini medeeze baina şuu. Çiliaabinskiin gysiniiçne traagtariin zavooliin yiledberiiin baiguulalta enyy nees ilyy berkeşeelyydtei uçarka josotoi baisan bolboç, traagtar baiguulka teeknigiin ezəmdelgiin turşalgiigi kuriaasanii syylde, ende jərənkii deeree sain jabaza baina, juun deerees medegdeneb gekede zavood bol baiguulan əgtəsən azayiledberiiin daabariigi gyicedkedeg baina.

Bykedelekeidekinii aikabtar tomo doomnonuudiin negen bolko ba manai orondo kezeeç baiguulagdaagyi, magniitagoorskiin (negeniinisyydkedee 1,070 toono kyçe əgəkə tələbləətəi) doomnonuudiin zişee bol maşa jike udka çanartai bainn. Ene zavoodiin negedeki doomno əngərəgçə ziliin ekinees kədəlmərilezə ekilsen baina. Kojordoki doomnoni əngərəgçə ziliin kagadaas kədəlmərilezə ekilsen. Kojordoki doomniin bytesen cagaas koişo nege zil əngərsən koino—ene ziliin kagadaas magniitagoorskiin gurbadakı doomno kədəlmərilezə ekilsen baina. Ede bykii domnonuud ton adali kyçetei bisan bolboç, tad ondoo azayiledberiiin yrenyydiigi əgədəg. Doomnonuudiin şine azayiledberinyydiigi ezemdeke jabadalda eki tatasan negedeki doomno bol eldeb berkeçeelyydtei uçarza, syydke byriiin dunda zergiin byteeciin noormo 800 toono baisan bolboç enyyniigi negeç sarada gyicedkeze çadasangyi. Kojordoki doomno bol syylşiin saranuudta syydke byriiin dunda zergiin byteeciin 800 toono noormiigi elyybçelen gyicedkedeg baina. Tyryyşiin kojoriin surgaaluudiigi gariin abalga bolgon kereglesen, arakain gurbadaki doomno bol azal kereg deere şine teeknigiigi ezemdeke jabadaliin aça tusiigi karuulsan baina. Ene doomno bol sentiaabrida syydke byriiin dunda zergiin byteeciin noormiigi 1,100 toono kyrter əgəsən baibaç ogtiaabrida syydke byriin dunda zergiin byteeciin noormiigi 1,200 toono şakuugi əgəsən baina şuu. Iimede kamta 5 sara kədəlmərilezə baigaa gurbadaki doomnodo syylşiin kojor (sentiaabri ogtiaabri) saranuudta tyynii tələbləətə kyçenees ilyyb çilen syydke byriiin dunda zergiin byteeciin noormiigi gyicedkegdeze çadasan baina. Ene bol magniitagoorskiin azakuin ba teeknigiin udaridagça nəkədiin aikabtar jike amzalta mən.

Ene zişee bol şine aza yiledberinyydiigi ezemdekiin tələə, şine maşiinanuudiigi ezemdekiin tələə şine teeknigiigi ezemdekiin tələə temeceke temeceliin udka çanariigi ileryylne. Syylşiin zilyydte baiguulagdasan maşa olon tooto şine aza yiledberinyyd bol mənəənikees orobol kemzyyrgyi jike byteeciigi bidenerte əgəzə çadaka ba əgəkə josotoiç baina. Ene bol ede bykii şine aza yiledberinyydiigi ezemdekiin tələə temeceke temecelde manai sukariçagyigeer emkiteigeer ba mederelteigeer kabaada sanaas duldiidagdaka baina şuu.

Ganca negen aza yiledberinyyd bişe, karin byke aza yiledberiiin saibarinuud bol şyylsiin zilyydte teeknigiin talaar şinedkegden emkidkegdesen azai. Donbaasiin ba bişe aimag rajoonuudiin nyyrsenii aza yiledberinyyd bol erkim zişee bolon əkə. Aza yiledberinyydiigi teeknigeer zebsegzyylke jabadal bolbol azakuin ba teeknigiin talaar udaridagçadiin urida şine ba gori tol çanga ereitenyydiigi kiineb şuu. Enyyn tukai Donbaasiin ba təmər zamiin traansportiin tukai udaa daraa garsan SSRK iin AKS iin ba BK (b) Namiin TK iin aldarşasan togtooluud dotor ton ile rkeigeer kelegdesen baina.

Nam ba zasagiin gazar bol ene togtooluud dotoroo azakuin tomo tomo salbarinuudta manai azaikun ba teeknigiin udaridalgiin dutamaguudiigi kair gam ygei şyymzelesn baina. Kancıliaariin alban koirog meetedeer azakuigi zakiran erkilke jabadalda ton kəndə cokidoso ende əgtəgdəbə. Kanciliaaraas teeknigiin erkim kyçiigi gargaza azayiledberide kanduulan, keterteree oloşorson zakirgaanii aparaadıigi kasaza, ilangajaa tuskai mergezelte kədəlməriçədtə ba udaarniguud ta gol sanalaa tabiza kədəlməriçədiin salin kələsligi şinedken emkidkeze oportuniizmiin zendəə by teke jabadaluudta ba aza yiledberiiin daabariiin „kyçekyrteşegyi" tukai jabuulagdadag kubkai kelenyydte zokistoi kariuu əgəkiigi nam ba zasagiin gazar bol ton çangata duradkasan baika.

Ene togtooluudtai sasuudkan Donbasiin ba bişe nyyrsenii aimaguudiin nyyrsenii aza yiledberinyydiin bolon ene mete təmər zamiin traansportiin zakiran erkilke gazariin kədəlməriiigi şinedken mekidkekiin tula maşa jike kədəlməri kiigdesen baina. Ene kədəlməri ecesiin syyl kyrter jabuulagdasan geze keleze bolkogyi. Ene togtooluudiigi bejelyylke jabadalda kədəə nutaguudta ba təbiin gazaruudta ba təbiin gazaruudta bykii ba jamarç alban koirog ete geedyydiin zygees sabataazalka jabadaliigi daban garkiin temecel erke bişe keregtei.

Mənəə bolood baikada nyyrsenii azayiledberiiin tukai urida durasagdasan togtooluudiigi kerzerge bejelyylsenii ankan yriigi bidener kelceze çadaka bainabdi. Əngərəgçə ziliin tyryyşiin kvartaalda orobol ene ziliin tyryyşiin kvartaalda Donbaas bol baga nyyrse abasan baıbaç syylşiin saranuudta Donbaasiin baidal ilete saizarsan baina. Şaagtanuudta teeknigiin kyçenii kədəleltə, kədəlməriiin kyçenii subariltatai temecesen temecel urida durasagdasan togtooluudiigi bejelyylke jabadal deere azakuin yiledberiçenii ebleliin ba namiin emkinyydiigi oroilon suugaa udaridgçadiin dunda garsan ulas təriin talaar naigasan jabadaliigi kair nairgyi eleryylen cokison jabadaluud əəsədiingəə yriigi əgəbə. Bi dener bol Donbaasda azayileberiiin təsebiigi gyicedkesen jaba... tuilasan ygeibdi, gebeç əngə... ziltei zişeelbel syyliin saran... 30-35% elyy nyyrse abtag... baina. Ene bol maşa jike a... Ene metiin zokioon baigu... kemzeenyydiigi ba ulas təriı... dəlmərinyydiigi bişe nyyrse... maguudiin: Uraaliin Moskv... şadarki basseinii, Kyzneesk... magiin niite aradiin dunda ... kada basa nyyrsenii azayiled... daabariin gyicedkelge nil... jike saizarsan baika.

Təmər zamiin traansporto... kereg zorig byriç muu bain... de baiguulagdasan emki ... ulas təriin keltesyyd bol a... kədəlməriigi saizaruulgada... jike udka çanar yzyylke j... lime deerees nam ba zasag... kadtar çukala zorilgonuudi... geniini mən bolko baina şı...

Nam ba zasagiin urida d... dasan togtoluud dotor ma... yiledberiiin bykii salbai... azakuin bykii emkinyydte ... daka tuiliin çukala asuudal... bigdasan baina. Azakuin u... gada kanciliaar—biurok... meetedyydtei temeceke ... bolbol manai emki zurgaa... ankaraliin təblə zagsaka ... bolzo, biurokraad josonii k... ruulaliigi zaisuulka amzalta... nəə yjede şine yiledberin... ba şine teeknigiigi ezemden... gəkiin ilalta golduu duldi... na geeşe sezeglemeer zyil ... Ene togtooluud dotor a... udaridalgiin kanciliaar—biu... meetedyydte kairgamgyi ş... lel kiigdesen bəgəəd, e... negen kamta bidener udari... meetedyydiigi saizaruulkiin... noos ba enyynii yndesen ... azakuin udaridakui kaadran... şinedkekiin koinoos çarmai... ceze, gancakanç sainaar kə... rilezə çadaka argatai ka ... bişe, karin azakuin ərnilt... maar eşəə tyrgen jabaza ça... gesen gynzegii naidamza... ene togtooluud dotor ba... Tyyntei negen kamta ene ... luud dotor urgaza bykii a... udaridagçad— komuniistа... kyçen ba əəriingəə kədəl... şiner tabika tedenii çadaba... keken itegemze kiigdesen ... mən basa namiin udaridal... ro soveediin bodolgiigi jos... jabuulka çadabaritai namgy... gezelted nileedgyi olon bc... naidalga kiigdesen baina... bykiinyyd bol juunii tulda ... gekede, təsebtə zorilgo bo... ne yiledberinyyd ba şine ... giigi ezemden kədəlgəkə z... gyicedkelde, deere gurasa... nam ba zasagiin togtoolu... liin jike udka çanartai ... tulda kelene.

III Socialiizm baiguulalta ba tariaaçanii rezeerv

Əngərsən zil bol manai kolkooziin kədələəndə tuskai udka çanartai zil baisan azai. Kolkoozoor damzuulan soveed zasag kuulitai şine foormoor temecekiin tula kolkooziigi keregleke niudargaçuudiin zabdalganuud bol kolkoozuudiigi soveed zasag kuuliiin naidamzatai tyşeg bolgon kubiluulkiin ba kolkoozuudiigi bolşoviig kolkooz bolgon kubiluulkiin asuudaliigi çukala bolgoson baina.

Ene zilde bykii kadalan tariaalangiin tabanii dərbən kubiaas deeşe kolkooz ba sovkoozuudiin medelde baisan baika. Tariaaşagiin olonki niiteni kolkooziin tariaalan giin gazar deere kədəlmərilesən, enyynii tuiliin çukala baisanaas kolkoozuud bekizesen ba suurizasan baika. Kolkoozoos garkiin kel ceenyyd zogsozo, kolkoozoos garka jabadal ecəərsən. Gekiin zuura əmçiin azaltanligi kolkoozdo tataka jabadal jikezesen baina.

Kolkooziin baiguulalta kədəə toskon nutaguudta ilaba. Gebeç antisoveediin kyçenyyd kolkoozuud dotor əəsədiingəə syidkeliin kədəlməriigi jabuulsaar ba tyynii koroto zebsegiigi kurcadasaar baina. Niudargaçuudiin şine baidalda dadaldakiin ka soveed kuulitai temecekiin tula kolkooziin foormiigi keregiekiin olontaa zabdalganuud tai enyynii uridaç ba mənəəç bainabdi. Bidener enyynde əəsədiingəə kemzeenyydiigi esergyygeer tabika josotoi baisan. Koito kavkaazda ba ykraiinada niudargaçuudtai aikabtaraar temecegdesen baina, tende namiin ba soveediin emkinyydiin udaridalga kolkooziin baiguulaltiin tuiliin jike dalaicaas gegdesenç baibal, niudargaçuudiin sabotaaza ba kubiskalta esergyy korotonii syidkeliin kədəlməri şiidkekii kemzeenyydeer nuga darag dasan baika. Kolkoozuud bol soveed kuulida kaişaaç bişe baiza çadakagyi, kari, ali negen gebel tariaaçadiigi şine sain baidalda oruulka bolşoviig kolkoozuud uu ali kuuçanii baidaliigi tekeryylen bucaakiin tələə temeceliin, taliistanariin, niudargaçuu... pomeeşçigyydiin kuliiigi boskookiin tələə temeceli... dargaçuudiin zebseg bolso... koozuud baiza bolno gesen... daliigi nam bol nen kurca... ka josotoi baisan baina.

Ene onii ekineer Mos... bolson kolkooziin gabşagai... Bykekolbootiin kui kural, k... do emkiden negedesen ... riiaaçadiin idebki keçeeliin ... jikeer urgaza baisaniigi ka... baina. Kolkooziin kereg o... lioon tariaaçadiin kereg bo... ene kural karuulsan azai. Staalinaar tabigdasan oi... zilyydte byke kolkoozçodii... gə çadaltai bolgkiin zorilg... tariaaçadiin dunda yrgen ... şaal oloson baika. Çanga ... kolkooziin baidalda orokii... biigi kolkoozçodto neeze ... jabadal bol kədəə toskon ... guudta manai kədəlmərii... zaruulkiin ba kolkoozuudi... zyylkiin jabadaliigi dul... baina.

Enyyntei kamta, namiin ... kolkoozuudiin udaridalgi... ruulkiin zorilgiigi, kolkooz... deleenii zokioon baiguulk... daluudiigi nam bol çanad... tor tabisan baika. Ene tala... şiina traagtariin staancanu... sovkoozuudiin dergede ulas... keltesyydiigi baiguulsan ... şiidkekii çanartai kereg bo... sən baina. Ekin tyryyn ... zuudiigi udaridaka kədəl... bolon kədəə toskonii kədəl... 15 minganaas deeşe komuni... namaar tomilogdon ilge... baika.

Ulas təriin keltesçədiin n... kədəə toskon bol ulas təri... tei tusalamza kamasalta ba ... gəə keregleze bykii ganca ... bişe erkim sain namiin em... gçineriigi abasan baina. Kabariin tarilgiin kampaanii... ar ulas təriin keltesyydiin k...

(Yrgelzelni 3 daki niuur...

Nөk. Moolotoviin iledkeliin yrgelzelel

almaguudta jabaza ekil-
il. Tere cagaas kolşo na-
s terlin keleşyydiigi nam-
yçeer bekizyylke jabadaliigi
len tednii kedelmeride ali
tusalasan.
bykii kemzeenyydiin açaar
ziin kedeleende nileedgyi
la bolson. Niite kolkooz-
ólonkinii zygees kolkooziin
kandaka jabadal saizarba,
sakilani nileedgyi bekizebe,
zuudta, azalta ederyydte
iar kandaka jabadal tyyniigi
olokiin oroldolgoor selgeg-
kolkooz niitin zeriligi kul-
la esergyy, loodorinuudta
kuunuudta esergyy narinaar
n teleə temeeke temecel
gyi jikedebe kolkooziin niitiin
ki keçeel bosbo. Bidenei
gi kedeenii azakmin engery
ene ziiln yrenyydees kara-

eenii azakuin kampaani
nen tyryyn tariiga ba tarina-
riaalga engeregçe ziiiinkide
doo ene zil olonki kolkooz-
sainaar engerbe. Ulasiin
inuudiin gyicedkelge ene
lən amzaltatalgaar jabaza
Ene bol, menee yjede olon-
inuudiin ba kizaaruudiin
uşaalgiin tesebiin gyicedkel-
dyyrgesen bujuu dyyrgeze
jabadalaas karagdana. Byke
sen zilde orobol menee ene
jaagaaç kadaa 100 milioon
tariaa ilyy beledkesen bai-
Menee ziliin kortoobkiin
kel bol engeregçe ziliin
iglin beledkelees kojordakin
egebe.
iin tosonii beledkel engereg
iin tere cagiin beledkelees
be. Sviookliin azaltai aima-
kedelmeriiin niileegyi duta-
itdai baibaç, ene zil manai
iin beledkel engeregçe zi
e orobol tyryyn jabaza baina
tee urida ziliinkide orobol
glin beledel nileen tyrgeer
i.
yntei kamta kolkoozçod
e azalta ederəerəe engərsən
asandaa orobol jikenkigee
gyi jike juuma abadag.
oozuudiin nileepdyi bekize-
yyledberiiin byteeclin jike-
i ba kolkooziin açag olziin
nii tuiliin olon zişeenyydiigi
iin tula tebiin ba nutagiin
-soninuudta keblegdedeg
i ba bysegyi kolkoozçodiin
san biçegyydiigi unşabal
.
i emkidkelgiin sain deerees
ozçodoni nege azalta eder-
kilograam ba deeşe abadag
eceen bişe baina.
iin sain baisan ba kolkooz-
i ynen şudarguugaar kedel-
sen deerees byseteı ba by-
kolkoozçodtoni azalta eder
ii 14-16 kilograam ba deeşe
eg kolkoozuud tyrge tyrgen
dag.
kidkelgiin talaar olonki ma-
olkoozuudta aikabtar olon
agiin baibaç, kolkoo-
a azaliin sakil zutamiin eşee
kyrter kedii muu baibaç
zeeriigi syidken kulagai-
ta zókiko kariuu cokilto
eg ygei baibaç, niudargan
edyyd bykii kolkooziin po-
s kobko cokigdoo ygei be
tedener zarimdaa eeriigee
en korlokiin kubiskalda eser-
kedelmeriiigee kolkoozjigi
kedelgeeniin kalisan doro ça-
raar niuuza baibaç—kolkoo-
bolbol eeriigee alkamiin
ilaltaas koişo ygeiteiçyyd
en tyyncelen jasala olon
a çadaltanii aza amidaraliin
igi nileed saizaruulkiin
olgoson begeed, menee bol-
byke tariaaçan niitiin eme-
nga çadaltai kolkooziin ol-
on baidal teeşe oçoko zamii-
ebe. Kerbee SSRK gerende
en emçiin tariaaçan azaliin
gi bol bidener me-
bolkoo kedeenii azakuin
selliin ulasiin gol ereltiigi
a çadaka ygei baigaabdi.
e toskondo kolkooziin bai-
iltiin ilalta bolbol kolkoozço-
aza amidaraliigi saizaruulka
e meteçelen keden arba mi-
tariaaçadiin socializm bai-
ltada edebkilelgeer orolcoko
iigi kangasan baina.
lkooziin ilaltaar kedelmeriçen
i socializm baiguulaltiin
te şuud tusalka tariaaçadiin
vilgi ababa. Ede tariaaçadiin
ariin bol socializm baigulag
rmida orozo, namiin bolşo-
ridalgaar kedelmeriçen an-
kamta socializm baiguulza
i. Kedelmeriçen angiiin ta-
dtai kolboonii yzel menee
iizm baiguulza baigaa ke-
eriçen ba tariaaçan kolkooz-
n kolboo bolson azal. Faav-
a zavooduudiin zişeegeer
ozuudta merliceke ba gab-
çakla jabadal olosorozo bai-
3ysetei ba bysegyi tyrzer-
kolkoozçoodoos komunizmiin
oroldogço olon mingaad
reltei ba cukarişagyi teme-
ner oncogoiron bolzorçozol.
lkoozuudiigi emkidken bai-
guulka jabadalda maşiina traag-
tariin staancanuud tuiliin çukala
suuri ezelne. Kedee toskondo
tataka kyçiin nileedgyi suladkada
traagtaruud, kombainanuud ba
avtomobiiinuud kedeenii azakuin
ylemze jike kedelmerinyydiigi
gyicedkeg. Ene bykii kedeenii
azakuin şine teeknikiigi keregle-
ke jabadalda jikenyyd dutamagiin
baibaç, ene teeknikiigi ezemdekiin
jabadaldı bideneriin urigşaa udaa-
naar jabasan baibaç, maşiina traag-
tariin staancanuud bolbol kedee-
nii azakuigi debzeekiin erkim zeb-
seg men bolson baina.

MTS iin açaar bidener bol, kol-
koozuudiin udarid'lga ba tede
kolkoozniudiigi bolşoviig bolgon
ubilgaka jabadaliigi ton jikeken
kengedkemeer kopiratiivlin foor-
ma (kolkooz) ulasiin foormo ko-
joriin kedee toskondo niiselden
kabsaraldalgiigi olozo çadababdi.

Økeliin alagtalga ba tariaaça-
diin toogyi muzaanuudiin usad-
kaliigi todorkoilson, agraariin er-
dem ukaanii amzalta gyiceelnyy-
diigi jikeer kereglekiin arga sel-
gyylen tariiga ba soortoto yrise-
nyydiigi ergeneer tarikiin suuri
olgoson kolkooziin baiguulaltiin
aça tusani kolkooziin kegzeltiin
ekinii şata deere yzegdebe. Zil
jireke byri ene aça tusani ulam
ulam ilyygeer yzegdene. Ømçiin
keregiin baigaa cagta kezeedeç
yzegdeke ygei zokistol perspek-
tiivnyyd SSRK dotoroo kedee
azaliigi debzyylkiin tula neegde
zei.

Kedelmeriçen ar giliin socializ-
miin teləe temeceke temecelde
agun jike kolbooton bolko ta
riaaçadiin rezeervede yle itegeke
jabadal bol eldeb zyse byriiin
oportunistanuudiin tusagaar tem-
degeni men baigaa. Ene yle ite-
geke jabadalani oportunistanuu-
diin mukardan butarka keregte
kyrgee ygeidee arga ygei baisan
juma. Tariaaçadiin rezervenyyd
socializmiin debzeltiin bata tul-
guuri bolzo baisaniiigi menee bi-
dener bodoto kereg deere karaza
bainabdi. Ene rezeervenyydiigi
bolşoviig josoor gegeeryylke ba
emkidkeke manai kedelmeriees
kolkoozuudiigi bodoto kereg dee
re bolşoviig kolkoozuud bolgon
kubilgaza manai çadasanaas—ede
tariaaçadiin rezeervenyydiin ke-
dee azalaa debzyylkiin agun jike
kyçen ba manai ulasta socializ-
miin yrniltiigi eçee tyrgedkekiin
kyçen bolgon kubilgaka jabadal
udkalagdana.

SSRK iin ebte amagalan bodolgo ba dain ceregiin ajuul.

Şine teeknikiigi ezemden şudal-
kiin teləe temeceze, şine kolkoo-
ziin baiguulaltiigi bekizyylen bi-
dener bol busad oron ulasuudtai
karilcakadaa keiber şegyi ebte ama
galan bodolgiigi jabuulnabdi. Mane
tyryyn kile negetei gerenyydtei-
gee zokistoi kani kerşe karilcaagi
sergeen boskokiin teləe Soveed
Kolboon jamar zerge oroldocotoi
temeceze baisaniiigi bygede mede
ke. Keterkedee, kariiin byrzyine-
iin laageraas manai daisad bol
ene ebte amagalan bodolgiin am-
zalta ba çarmaiciigi negente bişe
mederke erketei bolson juma. Be-
je bejedee dobtololcokogyin tukai
paagtanuudiigi batalka ba men
tyynçelen dobtologço etegeedigi
todorkoilko talaar Soveediin casag
kendetei yyskel gargasaniigi bygede
de ilerkei şen.

Socialiis baiguulaltiin amzalta
ba gadaadiin karilcaanda ebte ama
galan bodolgiigi katuugaar barim
talan jabuulkani Sooveed Kolboo-
to ulasiin olon ulas koorondiin
pozitciigi bekizyylke keregte tusal
san baina. Menee bolood baikada,
olon ulas koorondiin karilcaanda
SSRK-iin tencyyriin kemzeenii
ulam byri debzeze baisanii şine
batalarizannuud ba gereçenyydiigi
abanabdi. SSRK-iin zasagiin telee
legçiigi Ameerikada jiryylkeer uri
san Koito Ameerikiin Kolbooto
Ştaaduudiin prezideentiin yyskel
ene talaar tusagaar temdeglegdeke
josotoi. Tus kojor ulasuudiin beje
bejiin azag tusiin talaar karaza
yzebel ene yyskeliin zyitei udka
çanartai bolkoni arçaagyi.

Ene azuudal tuşaa manai pozit-
ce bol Kaliininii ilgeesen medee-
tei nege biçeg dotor ilerkeilegde-
sen baina. Tere biçeg dotoroo ke-
legdesenii: „Kojor jike arad ulasuu
diin koorondo baisan bujuu ali
garça magad berkeşeelnyyd bol,
karilcaanii açaar zaisuulagdaza bai
ko begeed, negee talaas tere ka-
rilcaanii ygei baigaa cagta zaisuu-
lagdakiin jamarç naidabari ygeini
sezeglemeer bişe şuu.

Ene ygenyyd dotor busad ula-
suudtai karilcakadaa manai zasa-
giin kazaişagyi jabuuldag zoveed
kuuliin medeetei bodolgo dyyren
ilerkeilegdesen baina.

Litviinooviin Ryzveettei uulzalga
bol tus k o j o r ulasuudiin
koorondiin ene kabaatai aşag tu-
siin talaar ba bygede niitiin ama
galan baidaliigi bekizyylkiin aşag
tusiinç talaar sain yretei ececel
nyydiigi eke beze gese naidakaas
bişe juma nadada ygei. Vaşingtoon
do jabuulagdaza baigaa keereldee
nii udka çanar bol kojorkon ula-
suudiin karilcaanii kere kemzee-
nees kolo gazaza garsan tula enyy
niigi kelekeni byriç keregtei.

Zygeer, soveed kuliin ebte am
galan bodolgiigi gyicedkeke jaba-
dalani gancakan bidenees udkalag
dadag ygei. Ceregiin kyçeer dob-
tolon orokiin ajuul menkesen ylee-
de ilangujaa deterkei bolzoi. Bi-
dener bol, amagalan baidalda ajuul
tai, imperialistanuudiin sanaaçalga
ba tesebyydte tusagaar ankaral
kanduulka josotoibdi.

Enyyntei kolbogduulan Dorono
Kizaariin baidal ba Japoonoi bide
nii karilcaka asuudalnuud bol ma-
nai ulasiin azaiçadiin ton tusagaar
ankaraliigi kanduulsan asurdal-
nuud men baisan begeed, men
cegeeree ylekeç baisan gyiced me-
degtei kereg şuu. Dorono kizaar
deere manai jabuulza baigaa bodol
go, dorondeki kerşenyydtei manai
karilcaka jabadal bol ebte karilcaa
gi kazaişagyi yrgelzelkiin aşag
tusaas yndeselegdesen ba amaga-
lan baidaliigi kazaişagyigeer bekiz
yylke keregte zoriulagdasan bai
na. Enyyniigi gereçelke zyil bol
beje bejedee dobtololcokogyin tu-
kai paagta bataikiigi Japoondo ma
naikinii kandasan ba enyyntees bai
tagai, DKTZ gi kudaldaka tukai
duridkal oruulsan uçaruud men
baina. Ene manai bodolgiigi bide-
ner meneeç selgeke ygeibdi. Ma
nai tyryyşiin medyylgenyyd dyy-
ren ky endee ylene geze bidener
bitadkanabdi: G beç, Manzuurta
bolzo baigaa uçaral sobiitinuudii-
gi ankaraldaa abka josotoibdi, nen
tyryyn mantai batalsan geree bçge
yygei ba Japoonii zygees egte en
yge naiduulbarinuud ynendee eb-
degdeze, ene geree biçegyydiigi
tasalduulkiin bodolgo jabuulagda-
za baisan uçar faagta teeşe anka-
raka josotoibdi. Ende (Manzuurta
SSRK-do esergyy kardalga prova-
kaacanuud syzereseer baina. Iime
deerees bidener bykii provakaaca
kardalgiin zabdalgaanuudiigi ali bol
koor ileryylke jabada'ligi eeriin-
gee çukala zoriilgo bolgon tabika
begeed, enyyntei ni gen kamta
SSRK-iin aşag intereesiigi sakilka,
kiliigee ecestee tultaraa kamagaal-
ka jabadaliigi eeriingee ekin zer-
g'n ujalga bolgonobdi. Ødereəs
eder bykende, Sibiriigi bulimtarka
bá zyyn Dalain zakiigi tasalan ab-
ka tukai inieedetei tesebyydiigi
japoon-manzuuriin sonin biçegyy-
diin medeecelees unşakadaa, ene
tesəb ba ygenyydiin ulam byri
delgerengti ba keterkei bolsiini
karakadaa—bidener bol serengii
kirko baika erketei bolnobdi.
DKTZ ba kile şadariin rajoonund-
ta bolzo baigaa uçaral sobiitinuud
kadaa nojod avantiuristanuud
bol yge ba zyilnyydees provakaa
caţa jabuulga ba cokoiltonuudta
orokoor belen baisiini gereçelze
baikadaani byriç serengii baimaar
bolnobdi. Tiin zuura bidener bol,
Manzuuriin kycegyi zasag ene
asuudalnuuda tiimel kamaatai ete-
geed bişe geze bygedede ilerkei
zyiliig'medyydeg bainabdi. Ede
bykii jabuulganuudiin dyyren ka-
riuucalga bol Manzon-Go gedegiin
ynen ezen bolko japoonii zasag
deere unakani bygedede medeetei.

Dainii ekilkees urid „dain cereg
sonoskokiigi" çukala deere bodo-
dog evroopiinkini „teneggii" na
da karaza baisan japoonii zarim
kendetei tomootoi niurnuudiin
delgerengti ygenyydiigi toolgyi ga
raza bidener çadaka ygeibdi. Ede
japoonii tomootoi kendetei nojo-
dood bol ondoo karaagi barimtal-
za, SSRK do genedte ba ton bu-
şuulan dobtolkiin çukaliigi delge
rengiigeer keledeg baina.

Ede bygede bol bidenigi jike-
ken çanga dobtolgodo gyiced
belen baikiigi ujalgana. Dain
bol enyyniigi zokikoo zergeeni
şyyze yzesen ba enyyntei kolbog-
duulan ilegee keleke josototabdi:
kerbee odoo yjede manai gol
zoriigo bol ebte amagalan bodol-
giigi ba kerşe ulasuudtaigaa zo-
kistoi karilcaa bekizyylke aşag
gi kazaişagyi caaşadaa jabuul-
za baika aşag tusiigi bekizyylke
zoriuulsan ali bykii avantiurnuu-
diigi ileryylen batargka kereg ba
Ulaan cereg, oron ulasiin kama-
galal kojoriigi bekizyylgede sa-
naagaa tabika kereg baibal, SSRK
de dobtolon oroko zorilgo jireesaa
bidener gancakan zorilgo karakab-
di—ene zorilgo: daisanaa gyicee
deer butacokiko ba manai Ulaan
ceregiin ilaka jabadal (gen jike
aliga taşalga.

Dorono kizaar deere bolzo bai-
gaa uçaral sobiitinuudiin koinoos
bidener tusagaaran kanaltaigaar ka
raza bainabdi. SSRK iin jerenkii
bekizeltei kamta manai ulaan ce-
regç debze bekizee geze
bidener bata naidanabdi. Bidener
ulaan cereg teeşe ankaralaa kan-
duulga ba sanaagaa tabilgiigi ji-
kedkeke begeed, dobtologço et-
geed bol diidiişegyi ulaan cereg-
tei mekeerkeldekiin jamar bolkiigi
oiro cagaa oilgoko aabza geze
bidener naidanabdi. (Aliga taşal-
ga).

* *

Ozon ulasiin azakuin debzelte-
tei negen kamta arad niitiin sojol
bolbosorolin ba busad eriltenyyd
debzezei. Ede eriltenyyd ali bykii
talaar debzeze baina. Sudar debter
ba sonin biçegyydiin eriltenyyd
debzene, debzekedee manai kanga
za kolo kyseke ygelgeer debzeze
baina. Bolbosorongiugoor kedelme
riike bolbosorongiugoon tekeere
ke geze manai jikedkesen erilte-
nyydtei kamta bolbosorongiugoor
azasuukiin tataliaasan jikedeze bai
na. Ørgen keregseliin ed tavaariin
talaar erilte kereglece jikedebe.
Keregleçe bol tavaariigi ganca-
kan jikeen erine bişe, men basa
ergen keregseliin tavaarcoo son-
golgo şilelgenii debzeze sain ça-
nartai baraa tavaar erene. Sain
baira ba azakoçoliin sain erke
baidaliigi kereglekee erilte jikedee
Kuuçan josonii ger bairanuuda
duragyilkeze sain çanartai ger bai
riin erilte kideg jabadaluudtai tyr
ge tyrgen uçaragdadag bolbo. Men
basa koto ba kedee gazarnuudiigi
sanitaariin arig ceberiin talaar kan
gaka jabadalinç eriltenyyd debze
zei. Niitiin kooliin talaar amzagda
san dalaicanuud ba idee kooliin
azayiledberide debzeltetei baikada
arig ceberiin (sanitaariin) keregii-
gi salzaruulkani tuiliin jike udka
çanartai kereg bolno. Sain zam
karaguigi keregleke erilte menee
kerkiin debzeze, ene eriltiigi kan-
gaka talaar jamar kolo geegdese-
niigee tukai kelsenii kereg ygei.
Kangagdakani zailaşagyi bolood
baisan kedelmeriçed bolon tariaa
çadiin ton çukala eriltenyyd eşee
tyrbelgyi olon.

Ede bygede bol manai ulasiinç
ba nutagiinç çanartai azayiledberi
nyydiigi ali bolkoor debzyylze nu
tagiin tyykei edleliigi eşee sainaar
keregleze, gazar tariaalangiin ba
mal azaliin bykii salbarinuudiigi
ton erçemtergeer dedzyylze amza
kiigi erine. Ede bygede bol kedel
meriçen angi ba azalçan niitiin
dunda agui jike emkidkeliin ke-
delmeri jabuulza, udaridalgiin
meetedyydiigi saizaruulza ba soci
alizmiin ilaltiin teləe temecegçe
olon temen şine udaridalgiin kaad
ranuudiigi degzyylze amzakiigi
ilangajaa erine.

Manai oron ulasta azakuin ba
sojol bolbosoroliin baiguulalta te
keereigiin dalaica ederees eder
bykende debzeze baina SSRK iin
azayiledberideç, kedee azaldaç,
şinzelkiin ukaanii erdemdeç, teek-
nigteç, uran saikandaç şine şine
amzalta ilaltanuud kiigdeze baina.
Manai oron ulas todor byteekii
josonii kedelmeri bykii salbari-
daa debzelte teişe jabaza baina.
Şine şine ba berkeşeeltei zoriilgo-
nuudiigi amzaltataigaar gyicedke
deg yyskelçed, beligtenii too olo-
şorozo baina. Agaariigi ezemden
abka talaar odoo sajakan tuilasan
manai amzaltiigi abaad yzegti.
Keniiç medeseer, menee statosfee
riigi (agaariigi) ezemdeke talaar
cokigdoson delekeideknii rekoord
bol „SSSR" geze stratostaadta ol-
gogdobo. Teeknikiigi şudalkiin
koinoos çarmain temecel delgeryy
legdeze baina,aldarta Karakyymiin
avtogyidel bol ene talaar manai
tuilasan amzaltanuudiin saikan
batadkamziin negen men. Syyliin
ziinyydte Arkitikiin (melisen da-
laideki oron) teləe, tyynii kende
kyçer berkeşeelnyydtei temecel
jabuulagdaza baina. Gekiin kamta
Koito poliaariin dalai (Melisen
dalai) dotor manai ledokoolnuu
diin dolgoor şine zam gargagda-
za, manai oronii şine baatarliguu-
diigi teryylze baisiigi biden yze-
nebdi. Staniinii neremzete Cagaan
ba Baltiin dalain kanaaliigi oroikon
20 ood sara dotor tekeersen jaba
dal bol manai baiguulalta ba tyy
nii aguu jike arga zabnuudiin da
laiciin eşee nege yliger zişee men
şuu. Tiin zuura bidener bol Mos-
kvaa Voolgo kojor myrenyydiigi
niilyylke eşeo jike kanaal tekee-
reze orobodi. Ede bykiinyyd bol
manai oron ulasiin teb ba zaka
kizaar gazar deere erkilegdeze, şi-
ne şine azalçad niitiigi kanduulan
kelebeişegyi debzen baigaa aguu
jike baiguulaltanuudiin ganca ne-
ge zişeenyyd gelçeb şuu.

Bidener Ogtiaabriin kubiskaliin
16 dugaar oigi SSRK iin kedel-
meriçen angi ba azalçadiin aguu
jike ilaltanuudiin oi men bolgon
sain ederləe bainabdi. Bidener
Ogtiaabriin kubiskaliin 16 dugaar
oido kyrter tuillagdasan ilaltanuu
diigi gancakan SSRK iin kedel-
meriçen angiiin ilalta geze yzene
ygei, karin bykedelekiin kedelme-
riçediin ilalta geze yzenebdi. Ene
ilaltanuudaa bykedelekein proli-
taar ba darlagdasan araduud omo
gorkoko erketei.

Ede bykiin baiguulaltanuudiigi
udaridaza baidag gabjaata bolşo-
viig nam SSRK orondo bii Leeni-
nii ştaab bolko Teb Komiteed bii
manai keregiigi oroilon şalgagda-
mal udaridagça nek. Staalin bii,
tedende manai tuillasan amzalta-
nuudaar ujalgataibdi. (gen jike ali
ga taşalga).

Ogtiaabriin kubiskal mandatu gai!

Delekeidekinii Odtiaabri man-datugai!

(Gen aliga taşalga ba „Interna cionaal"

Şalgaltiin reid

Ceberlelgiin komiisiin duradkaluudiigi bejelyylge —namiin emkiin ene ederiin yyrge

PVRZ-iin KTK-iin ba Zagodzernoogiin yyryyd komiisiin duradkaliigi toono ygei

Buriaad Mongoliin namiin em-
kiin ceberlelgiin ecesleke yje dy-
teleze baina. Kedee gazaraa 12
rajoonuudta ceberlelgiin komiisiin
şiidkeberinyyd kiigdesen baika
begeed, uul rajooonuudiin urida
ceberlelgiin yjede dabasan byke
amzaltanuudaa komiisoor ileryy-
legdesen byke dutuu dunda zyi-
lyydee, alduunuudaa komiisiin
kiisen şiidkeberinyydiigi bodoto
kereg deereni bejelyylkiin talaar
aikabtar gynzegei udka çanartai
ba kariuucalgatai zorilgonuud ta
baigdaza baina.

Deede Yde kotodo namiin ce-
berlelge bolbol jikenki namiin
yyryydte bolzo dyyresen ba odoo
byke aza yiledberiin oronuud
şine barilganuud, alban gazaruud
ba traansportuud bolbol yyryyd
komiisonuudiin şiidkeberinyydiigi
bodoto deereni bejelyylkiin ynde
sen deere kedelmeriigee yndesee-
ni şinedken baiguulkiin kyçer ke
delmeride şuud orood baisan yje-
tei

Namiin ceberlelgiin yyriin ko-
miisonuud PVRZ deere, sovmon-
tybtoorg, temer ba usan zamuud
deere, gazeed zurnaaliin izdaatel-
de, erdem sojoliin instityydte, kot-
soveedto ba bişe gazaruudta gyi
ced amagalan bişe baidaltai asa-
niigi cem ileryylze, oiriin cagaa
bolşoviigi kyçer kedelmeriigee
byke dutuu dundanuudaa daiçal-
kii josoor usadkaza amagalan bi-
şe baidalaas kagacakiigi ceke durad-
kasan azai.

Ceberlelge bolbol yiledberi san-
giin tesebiigi amzaltatai gyiced-
kelde komuniistanar, komsomool-
çuud ba niita kedelmeriçediigi
ergeer elsyylze çadasan. Ceber-
lelge bol niite kedelmeriçeed
edebki keçeeltei deere ergeze,
agun jike neeçe bolko nam ygei
kedelmeriçediin tedeniigi ileryyl-
ryylsen ba, tedeniigi enyynii uri-
da kenç azaglasan ygei.

Ceberlelge bolbol namiin ge-
şyyn byriiin, kandidaat byriin ba
tuskai salbarinuudiin kedelmerees
jerenkii deere kedelmeriin by-
teece şaltagaalka tula jaaza ke
delmeriike josotoi jaaza ke
delmeriike joso ygei asanigi ile-
ryylze egesen azai. Namiin ceber
lelgiin komiisonud bolbol yyr
byride eeseediingee şiidkeberiigi
kiikedee. namiin emki byride aza-
liin ba ulas teriin jabuulgiigi
gynzegiigeer şinzelesen yndesen
deere, nezeed yyr byride namiin
kedelmeriigi jamar tabigdasaniigi
ceberlelgiin bolcoon yzekiin yn-
desen deere, namiin geşyyn ba
kandidaat byriigi tus tusgaar
şalgasanii yndesen deere zokioo-
son baina şuu.

Komiisiin şiidkeberi ba duradka
luud bol nerinaaryndeselen zo
kioogdoson ba yyr byriiin
eere baidal, tyynii uridaki
oiriin zorilgonuudiigi bodoto yze-
ze kiigdesen azai.

Uçar iimede ceberlelgiin ko-
miisanuudiin şiidkeberi ba durad-
kaluud bol yyr byriin, namiin
geşyyn byriiin koinogşodoo erkil-
ke kedelmeriin daiçalkii pragraa-
ma bolno. Imagta ede şiidkeberi-
nyyd ba duradkaluudiin yndesen
deere byke kedelmeriin şinedken
baiguulga erkilegdeke josotoi

Bolşoviigiin şyymzelel bol ee-
sedee şyymzelel bol amagalan
bişe baidaliin ug ungiigi ileryylze
ba enyynii yndesen deere koinog-
çodoo ileryylegdesen byke dutuu
dundanuudaa usadkaka talaar ko-
miisanuudiin maşa jike tuslamza
kyrgesen baika begeed, manai
zorilgo bol şyyr ze'eliigi ba
eesedee şyymzeleliigi eçee ylem-
ze deere ergeze ceberlelgiigi ile-
ryylegdesen dutuu dundanuudaa
zasan zalakiin bolkoloi kyçyyrge
ba aza yiledberinyydte yiledberi
sangiin tesebiin gyicedkelge toi-
ruulan olon niitiigi ergeer elsyyl-
kiin kyçete zebseg bolgoko.

Tiin namiin emki ceber-
lelgiin komiisanuudiin şiidkeberi-
nyydiigi ba duradkaluudiigi jamar
zerge gyicedkeze bainab gekede,
jerenkii deere ugta gyicedkegde
ygei bişe ygei gebel bolko ba-
kii, zarim yyryydte bol kolegti-
vine jike sulaar ba aaliaar be-
jelyylegdene.

Menee ederiin dugaarta toli-
logdoson biçegees medekede PVRZ
deere kedelmeriçeenii tedken kan-
gaka keltesiin yyr, komiisiin şiid-
keberiigi bejelyylkiin tula teme-
cesen ygei şakuu, Tyyncilen usan
zamiin traansportiin namiin koleg-
tiiv komiisiin duradkaliigi gazaa-
çalka yzegdel gargasan baina

Vodtpoogiin yyr bol ceberlelge
engergesenii udaa 2 sara kagasiin
kugacaada cuglaa kiisen ygei.

Zagodzernoogiin namiin yyr
bolbol komiisiin duradkaliigi be-
jelyylke ygeigeer yle baran yyriin
sekritaar Buraanski gegçe komii-
siin egesen duradkaliigi ygei bol-
gozoorkison baizai.

Basa Sovmontybtoorgiin yyr
komiisiin duradkaliigi buzagai su-
la bejelyylze baina.

Ede byke faagtanuud juu kele-
neb? Olonki yyryyd bolbol ko-
miisiin şiidkeberiigi ba duradkaliigi
bejelyylkiin tula bolşoviig josoor
temeceze ugta çadaa ygei, karin
tyynde bolosogoi koirogoor kan-
dasan bolno.

Uçar iimede namiin yyr bolbol
ceberlelgiin syyleer juu kiike jo-
sotoib?

Komiisiin şiidkeberiigi ba du-
radkaliigi ergeer zabçen kelceze,
enyynii yndesen deere caaçanki
kedelmeriigee tesebligi zokioo-
ko.

Geşyyn byride, kandidaat byri-
de daabari eke byke kedelmeree
ba tuskai geşyydte egesen daa-
bariaa ederees ederte cag yrgelze
şalgaza baika.

Ken daabarita kedelmeriee dyyr-
gene ygeib, ken komiisiin şiidke-
beriigi ba duradkaliigi sabotaaz-
lanab, tyynde namiin şugamaar
eris kemzee abka. Egeel iigeze
çadabal bide komiisiin şiidkebe-
riigi bodoto deereni bejelyylze
kotiin namiin emkiigi amagalan
bişe baidalaas oiriin cagaa kaga-
cuulza çadakabdi. D.

„komiisiin duradkal ygei bolçoo..."

Zagodzernoogiin dergedeki na-
miin yyrte cebrelge ajaar yni cen-
tiaabri sarada engeresen azai.

Ceberlelge bol uul„yyriin kedel-
meride buzagai jabadaluudiigi
ileryylze, namiin zergede genedte
kaldasan karşa etegeednerigi
namaas eris ceberleke zuuraa,
koinogçodoo kedelmeree çined-
ken baiguulkiin gol programa bol-
ko şiidkeberi gargaza egesen ba
na.

Uul kamiisiin duradkaliigi zagod-
zernoogiin dergedeki namiin yyr
bolbol jamar zerge bejelyylze bai-
nab dekede, engeresen kojor sa-
riin kugacaa dotoroo jamarç kedel-
meleri kiisen ygei, karin yyriin
cekritaar.

Braancki gegçe „komiisiin ege-
sen duradkaliigi ygei bolçoo..."
geze alga suuka jum.

Tus namiin yyr bol nojaabri 13
cuglaa kiize namiin suralcal tukai
kelceze men sariin 16-da suralcal
ekilkeer togtooson bolboç yyriin
darga Araanskiin gemeer tasaldazai.

Ene yyr tukaida kotiin komi-
teediin zygees bolko sanalaa tabiza
Braanskida namiin şugamaar kemzee
abka.

Cebegiin

Aduu moridiin ɵbelzelgede zoriuulsan tuskai kuudasa

Ken morioo sainaar karanab, tere bol urgaca ba olzo jikeer aba

Ɵbeliin cagta moridoo sainaar onozo ba karaza, kabariin tarilgaa kyçetei targan moritoigoor ugtaka kere

ADUU MORIDOO ƟBƟLƵYYLKE BA ONOKO TUKAI ZAABARI

Aduu moridiigi oloşoruulan ɵskeke ba tyynii telligi eryyl sainaar karaka tezeeke, jabadalda aduu moridoo ɵbeliin cagta zebeer ɵbelzyylke ba onoko jabadal bolbol şiidkekii çanartai baina.

Ɵbeliin dulaan baira beledkekedee unagalka gyynyydiin telligi karaadaa abça bykii aduu moridoo dulaan bairaar kangaka keregtei. Unagalka gyynyydiin telligi sainaar abça, tedeniigi dakin oroondo oruulkaar beledkeke, azarganuudiigi sainaar tezeeze men belen bailgakani ton çukala bolno.

Ɵbeliin cagta, niral ba zaluu aduunuudiigi zebeer karuusalza ba tezeeze ondo oruulka, sain yylteriin zaluu aduusanda ankaralaa iiyy jikeer tabika josotoi.

Aduunii tavaariin feerme, azalda kereglegdeze bolko aduusanuud bol, 1934 onii kabariin ba zunii kedelmeride beledkegdesen baika josotoi.

ATF bol, aduusanii ɵbelzelgiigi zebeer emkidkeke yliger zişee karuulka josotoi. ATF daagça feermiingee kedelmeriigi zebeer tabika jabadalda kariuucalgatai kyn men bolno. Aduusaniigaa ɵbelzelgiin beledkelnyydiigi cem şalgan karaza, feermiingee dutuu dundiigi kolkooziingoo pravleeniin urida tabiza, şuud zasaka keregtei.

Kolkooziin pravleeninyyd ene zaabariigi kamtiin cuglaan deere tabiza zeblen kelceed ereenii yndeseer socialiis seegteriin aduusiigi ɵbeliin cagta sainaar karaza sainaar ɵbelzyylkiin baira emkidken tekeerke josotoi.

I. Aduusanii ɵbeliin ilgal

1. Kolkooziin pravleeneer tomilogdoson komiisa bol bykii aduusanii too tolgoigi ɵbelzelgiin ekilke boltor, maliin emçenii tusalamzaar (kabaadalgaar) yzegdeke josotoi. Tus komiisa bykii aduusanii tolgoigi cem yzeed, kedelmeriingee byridkeliigi pravleenidaa bykii aduusiigi gryype gryypeer (ere emiin ilgaa, nasa ba bodoto baidalaarni) ilgalka josotoi

Eneenii gol gryypenyydeni gyynyyd azarganuud ba zaluu aduusanuud bolno.

2. Gyynyydiigi kojor gryypeer ilgana; negendee, ɵbeliin cagta kedelmeride kereglegdeze bolko, (subai, oroi tereke) kojortoo, jamarç kedelmeride kereglecze bolkogyi (kegşen, muudasan, tereke detelsen, tuşagaar ynetei) sain yylteriin centei gyynyydiigi gancakan kengen kedelmeride kereglecze bolno, Aduusiigi kedelmeriin talaarani sooitolon ilgakadaa nege moriçonoos negeededeni eke jabadaliigi kiize. tolkogyi.

3. Aduusiigi seregeer ɵskedeg zyyn aimaguudta iimeer ilgana; a) sain şimetei tezeel kereglesen muudasan, kegşen, tusagaar cenitei gyynyyd; b) tereşen gyydees tusagaar ondoo seregte niilyylsen şubai, tereke dytelsen, ygedeg aimkai gyynyydiigi tusagaar ilgana. Ede zaagdasan gryypenyydiin maadkanuud tusagaar sereg bolgon ilgagdana.

4. Taliin sereg aduusanii 1 nasatai ba deeşeç zaluu aduusanuud ere emiingee talaar ilgagdaka josotoi.

Unaganuudiigini ekenyydeeseni salgaasan baibalni, aduunai bairada gryypeerceç ba nege negeereç tezeegdeze bolno. Aduusanii bairada tezeegdeze baigaa zaluu aduusanuud nasaniigaa ba ere emiingee talaar ilgagdana.

II. Ɵbeliin yjede aduusiigi azalda kereglekeke tukai

1. ATF iin azarganuud ɵbeliin yjede jamarç kedelmeride kereglegdeke josogyi. Ganca negendee kengen kedelmeride kolkooziingoo buuca çadaraa kereglecze bolno, zygeer tuskai moriçon tereeniigi karaka josotoi. Koliin gazarta azargaar jabaka jabadal ogtolon korigdono.

2. Ɵbeliin yjede kedelmeride kereglecze bolko gegdesen gyynyy deer azal kiize bolno, zygeer gyyn byken jamar kedelmeri kii keb, kedelmeriin noormo ba jamar brigaadada, ken tereegeer kedelmeri kiike baisaniigi cem spiisoglon. temdegleke josotoi.

3. Gyynyydeer kedelmeri kiikedee iime zarçam sakika keregtei;

a) Yni udaan bolzoroor ajanda şarka daa, tereke gyynyydiigi kereglekegyi.

b) Aşaa çirekedee, tere edertee ɵɵsediingee kolkoozdo juu ali feermede kyrke baibal gyynyydiigi kereglecze bolno.

c) Kolkooz şadaraas kolo oçoko gazarta garakadaa şain yylteriin gyynyydiigi tomilozo bolkogyi.

ç) Kyr casan dotoroo kyndo ky çer juuma zydkyylke, modo beledkeliin kedelmeride, konkor jaamatai gazarnuudta tereke maadkanuudiigi kereglecze ogto bolkogyi.

Nasaagyiceegyi aduusiigi ɵbeliin yjede jamarç kedelmeride kereglecze bolkogyi.

III. Bairiin beledkel

1. Ali olon argaaraa bariigiin cagiigi bogonidkozo ɵbeliin kyitenees urida şine barilgajaa cem duucaka josotoi.

2. aduusaniigi şine barilganuudaar cem kangaagyi bol kuuçan bairanuudiigi zasaza, aduusanii baira bolgoko keregtei. Tede bairanuudani aduusanii şine bairaşuu majagtai baika; tus tustaa kaaltatai, uuzam, jamarç tebeggyigeer tereekeer kiike çukala.

3. Aduusanii baira bol uuzam ba gerettei baika josotoi. Bykii bairanuudani dulaalagdasan (jadakada gliineerç budaka) baika, şil conkotoi, ventiliaacatai ba zigdeken şalatai baika.

4. Unagalka gyynyyd, unagalkiingaa kojordoki tengees ekilze tus angaaraa uuzam sain bairada bailgagdaka josotoi. Unagalka detelesen gyynyydiigi men iime bairada bailgaka josotoi, zygeer gyynyydee tereende oruulkadaa karaza baisan moriçoniini yrgelzelen karaka zarçamiigi sakika çukala.

5. Keeriin sereg bilçeeriin aduunda konolgiin telee koroi barika, ɵbeçelsen, muudasan aduunuudtani tusagaar dulaan baira zokilduulan zasaka. Aduunai konolgiin gazarta, tereeniigi sakigça karuulçanai baika biçilkan ger barika.

6. Bykii kolkoozuudta tusagaar kaldabaritai ɵbeçeneer ɵbedesen aduunuudta, izoliaatar (tuskai baira) barigdasan baika josotoi.

7. Bykii aduunai bairanuudta, koroinuudta ideenii torko (koro myyşka) kiigdeke josotoi.

8. Aduunai bairanuud eder byri şabaasanaas arilgagdaka ba şabaasa cogluuldag gazariigi tusagaar amiaaraa gazarta ertelen beledkeke.

9. Aduunai baira ɵbeliin yjede tasaldaagyigeer kebteriin keregseleer kangagdasan baika. Soloomonoos gadana çadal zergeerçe toorfo ba kibedese kojoriigi kereglekeke keregtei.

10. Aduusanai bairiin kazuuda tezeel, zemseg kudarga bolon kebteriin zyil kadagalaad baika tusla bariin ger baribal taaraka baina.

11. Bykii morinii bairanuud, galiin ajuulaas kamgaalka zebsegyyd usatai booşko, geşkyyr, goko, gal umtargaagçanaraar kangagdasan baika. Galiin ajuulaas kamgaalka jabadaliin dyrem beledkegdesen baika josotoi.

12. Namariin kedelmeriin dyyremseer, bykii kedelmeriin aduusiigi kojor doloon konogoor amaruulka. Ɵbeçentei ba turankai aduusanai gyiced kedelmerileke çadaltai boltorni ugtalan celeelze amaruulka.

IV. Ideelelge ba usalalga emkidkeke tukai

1. Bykii gryypiin aduusanda namaraas ekilen tus tustani tezeeliin noormo zokiozo ekilne, tereenee aimagiin zoovetpersonaaltai zebşeze.

2. Aduu moridtoo kereglegdeke bykii tezeeliin furaaziigi kariuucalgatai kynde ATF-iigi daagşada juu ali brigaadiirta tuşaagdan ɵgtөke josotoi. Tuşaan abagça kynii ni zebeer gargaşalka, geegdeltei temceeke yyrgenyydiigi dyyrgeke josotoi bolno. Jikenyyd ATF-te tuskai furaziirnuud tomilogdoko bolno.

3. Tezeeliin zokidoliigi karaza soloomotasalagça, yndesetasalagça g. m, maşiinanuudiigi bii bolgoko jabadal çukala. Uçarani, bydyyn tezeel (soloomo) kereglegdekiingee urida koto gedeseniii ɵbeçenees getelkiin kyselteigeer, kerşeed, butargaad idyylke keregtei.

4. Baira bairadani abaaçaka ba ideelyylke jabadalani todorkoi ba morinii bairiin tukai gol zuramtai ujaldasan baika.

Bilçeeriin aduusiigi ujaanda bailgaza ideelyylke yjeni aalikan baika. Morinii bairadaç baisan ba taladaç bailgasan aduudiigi ideelyylkedee erkebişe koriitoos ideelyylke. Keeriin sereg bilçeeriin aduudta tezeeliin kadagalamza erteenees beledkegdesen ba aduunai bairlasan gazarta abaaçagdasan baika bolno.

5. Kolkooziin pravlieeniaar tomilogdosan komiis ATF-iin tezeeliigi sara byride karan şalgaza, dutuu dundiigini (buruu gargaza, kulgai g. m.) usadkaka josotoi.

6. Usanii kangaltada tuskai ankaral tabigdaka josotoi. Koriito, koboo g. m. cem ertekenees ɵbel bolkoos urida zasaka keregtei, kudagiin dutuu baibal şiniigi maltaka josotoi.

7. Aduunai kyrekeer bişe dooro gazaraas usalaza bolkogyi. ATF bol moridto tusagaar koriito, keneg beledkeke josotoi, gadana, edeni ceber ba byten bailgagdakani çukala. Aduudiin usalalgiin gazariin temperatuura, ilangajaa tereke gyynyydte morinii bairiin temperatuuraas kyiten baiza bolkogyi.

8. Sereg aduusiigi usalkadaa narilka keregtei, usalkiingaa urida koriitosooni usa jyyleed, belen bailgaka. Gyynyydiigi aalikanaar ba ɵsөө ɵsөөgeereni usalka, koriito şadar meliisiigini saitar arilgaka.

9. Aduusaniigaa ɵbesө tezeeliigi zebeer gargaşalkiin telөө tuskai kalindaari tөsөb zokiooko çukala. Zygeer sain çanartai tezeelee ɵbeliin tengees ekileze, gyydiin unagalkaas urida, oroonii kampaaniin ba kabariin kedelmeri ugtuulan gargaşalkiigi karaaduulan tөsөblөke keregtei

V. Jaaza karaka ba bailgaka josotoib?

1. Debisker ba yteg kokiriigini eder byri ceberleke josotoi gebl: (kojor dakin—ɵgleegyyr ydeşe) byke aduud ceberlegdeke josotoi. Geke zuuraa ceberlelge bol josoçolon kiigdeke josotoi gebel moridiin bairiin çadar mori ujadag gazaraa engergegdeke josotoi, josoto ceberlelgees gadna moridiin kedelmeriees juu ali ceber agaarta jabuulagdaad jirekedeni darui ceberlelge kiigdeke josotoi.

2. Ceberlelgiin yjede saitar narinaar yzeze ba turuuniigi ba kag kokiriigi ceberleke, kerbee turuunii gemtesen ba ɵbedçelseni medebel, mori karagça cag darui brigadiiin juu ali maliin emçende iledkeke josotoi.

3 Zaluu aduunda bolni negenees dooşo bişe sara kagas dotor nege, tomo aduunda bol kojor sara dotor turuugi ceberleze baika keregtei iimees enyynii tula kolkooziin temerçen darkani urika keregtei.

4 Sain yylteriin azarga bol ceber agaariigi kereglekeke josotoi. Emeltei juu ali multalşa ygei bol kengen kedelmeride jabuulagdaka baina, enyyni azarga karagça moriçonoor kiigdeke josotoi.

5 Gyydiin terekees sara urid, eldeb kedelmeriees eni kengelke ba tuşkai zokistoi sain bairada bailgakaas gadana koinosoni eder seni kimagadaza baika josotoi.

6. Terekejee baisan gyynyydiigi ton aalikanaar bailgaka keregtei enyyni muugar bailgaza gediruulka geke metiin jabadal bol, unaga kajuulka jabadalda tusalka tula, enyynees kezee bykenee zaisana josotoi,

7. Teresen gyyd unagandani tyryyşiin ederyydte saitar ideelyylze ba karuusalza baikiin tula, karuucalga keregtei. Maatka bolbol teresenii syylde 15 konogoos urid bişe kedelmeride kabadana.

8. Ideelyylgiin zurem, bairiigini arilgaka, moridiigi ceberleke ba byke kedelmerini todoor kubagdasan baika josotoi, enyyni yiledberiin kuralda kelceze, pravleenida batalagdaza ba moridiin bairada karagdaka gazara niaagdasan baika josotoi.

9. Zaluu aduusa karakadaa ilangajaa ankarka zyil gebel tugaliin ideelciin kaşaanaa ba kedeede jabuulkiigi emkedkeke meteer ceber agaar ba naranda udaan cagaa jabuulkiigi oroldoko.

VI. Veternaariin sakilga.

1 Aduu ɵskeberilke tovaariin teermiigi daagça ba vetpersonai bol ATF-iin moridiin karuusalagdaza ba tezeegdeze baigaa byke yslooviigi ba bairiigi saizaruulkiin kemzeenyydiigi eder byri abça baika tyyndeere dutuu dunda zyilyydee zailuulkiin kemzeenyydiigi ba bolzoriigi zaaka. Kaldabarita ɵbedçentei ba kaldabarita ɵbedçentei geze sezeglegdeke aduudaa tere daruidani tusagaarlan tasalka.

2. Ɵbedçelsen moridiigi anagaakiin uçaraa ATF bykende taaruu zokistoi tuskai baira (lozareet) tasalka ba kolkooziin gargaşaar vetapteeka byke keregselyydteeni baiguulka.

3 Ɵbedçelsen aduudta tyryyşiin emnelgiin tusalamza yzyylkiin ba profilaktiiçeski kemzee ceke emkidkekiin uçaraa aduunferm (kolkooz) byken bol kolkooziin gargaşaan tuskai kyyrse engersen vetsanitaartai baika begeed, tereni bol ɵɵriingөө byke kedelmeriigi vetemeenii bojuu vefeeldşeriin ketelberi dooro jabuulka josotoi.

4. Ɵɵsediin vetpersonaal ygei aduunfermeenyyd bolbol, ɵbedçen aduudtaa cag ergelziin emnelgiin tusalamza yzyylze ba veternarno saniitaariin sakilga erkilyylze baikiin uçaraa dytiin vetemnelgiin pyynketede kabaaduulagdasan baika josotoi ba emçediin vetfeeldşernyydiin ATF ba kolkoozdo jireze baikiin kalendaariin bolzor kojor zygees zeblel olko baina.

5, Aduudaa ɵbeliini bairada tabikaas uridçalan byke aduudiin bairanii saitar dezinfeekceer ariuudkagdasan baika ba kanani izvioos koor şeredesen (klooronoor bol byri sain ali ariuuckaka zaigaar bojuu, seero korboloviin kolicoor krialiiv ba korbolooliin kislotaagar ariuudkagdasan baika ba şalani men tiime zyileer ariuudkagdka.)

6. Aduudaa ɵbeliin tezeelde gryype bolgon tasalan tabikaas uridçalan aduufeermiin byke aduudiini veternaarno-sanitaariin yzelge engersen baika josotoi.

7. Veterinaariin yzelge bol ɵbeliin yjede sara byride engergegdeze baika josotoi. Vetemçenii yzesenii dyn tukai aakta biçeze ba gyyd g. m. emkidkeke.

8. Kaldabarita ɵbeçentei ba kaldabarita ɵbeçentei geze sezeglegdesen maluudaa tusagaarlakiin tula kolkooz bolbol tuskai bairatai (izoliaator) baika ujalgatai. Kolkoozto bojuu ATF-de kede talas oroson moris bol niite seregte niilyylel ygei 20 konogiin torşodo tuskai karuulba bairada barigdaka josoto.

9. Moridiin bairiin dergede ɵbeliin yjede moriis bykende tus tustani tuskai bairani elgogdoson ba mori karuusalka keregselyyd (kazaar, nogto, kluuza saba g. m.) moriçidta men tus tustani tuşaagdaza ɵgtөsөn baika josotoi.

10. Moridiin ɵbedşөlsөn, turasan muudasan ba ykesen uçaruud byken bol yildberiin zeblөөn deere tabigdaza uçar şaltagaani şalgaza tyynde gemteni todoruulaad kolkooziin pravleeiiin yzemzede eke.

11. ATF - de ba kolkoozdo ekesen aduudiin kyyriini vet emçenii yzeze ɵɵriingөө sanamziigi ɵgөsөn koino maliin kyyr kajadag gazarta gargagdasan baika ba tiime gazaruud bolbol kolkooz bykende baika josotoi.

Maliin kyyr çireze gargakiin tula kolkooz bykende tuskai povooska (şarga) baika josotoi ba kerbee kaldabarita ɵbedçeneer ekesen baibalni dezinfeekce kiike gurimni erke bişe vetemçineer bujuu vetfeelşireer zaagdasan baika josotoi.

12. Ilangajaa ɵbeliin yjede kolkoozçonii veternaariin suralcaliigi deeşelyylkiin tula byke sanalaa kanduulagdaka josotoi. Enyyniigi bodoto kereg deere bejelyylkiin tula urida temdeglegdesen tөsөbiin josoor vetemçenii bujuu vetfeelşeriin iledkel duulka ba jarildaa kiike bolon zoovetteeknigiin dekerigyyd g. m. emkidkeke.

VII. Azaliin emkidkelge

1. Kolbootiin gaztarkomiin togtooloor zaasanii yndeseer azala emkidkesen baika josotoi. (SSRK GTA togtoomzo yze) ba aduun feerm azal emkidkelge tukai tuskai zaabari yzegtii,

2. ATF-de kedelmerileze baigaa kolkoozçod bol bygede ATF - de nege zilees dooso bişe kedelmerilekeer bekizyylegdesen baika josotoi.

3. Kolkoozçon bykende karuusalkiini tuskai morid ɵgtөsөn baika josotoi ba tedener bolbol tus moridiin enke elyyr ba kerbee muudkaad baibal tyynde dyyren kariuucalgatai.

4. ATF de kedelmerileze baigaa bygede kolkoozçod bol beleg bolon tasarka josotoi.

ATG-de kedelmerileke belegiin too ba tedenii sostaavni kolkooziin pravleeniaar batalagdaka ba tus gryype bol ATF-iin medelde baika josotoi.

Kolkoozdo, sovkoozdo nege kolkoozçonii mee ruusalkiigi 10-15 tologoi deeşe egedeg praagtikii şalgaza yzeke josotoi b nege kolkoozçonii medeld kiigi 10 15 t. deeşe byy

VIII. Niitiin—ulas teriin kedelme

Ɵbeliin cagaa aduusadiigi sainaar bailgakiin tula ergen niite kolkoozçoni elsyylkiin zorilgoor ATF iin jabuulka çukala kedelmeri gebel:

1. Tus zaabariigi kolkoozniguudiin ATF iin yiledberiin kuralda ergeer kelceze, ɵɵsedee kolkoozniguud bol ATF iin moridiigi kangakiin tula todo, bodoto jabuulganuudiigi temdeglen, kereglegdeke baira, tezeeliin baaziigi ba sainaar karuusalka karakiin telөө bodoko josotoi.

2. Kryyzocguudta niitiin unşalga ba jarildaa bolon kyyrsede ilgeke kezeedee teeknigte suralcaka, karuusalka jabadaliigi sainaar emkidkeke ba moridiigi ideelyylke tukai tezeeliigini gamtaigaar narinaar kereglelge kiigeed, Vetemçenii çukala ireltiizi engergeke. Ɵbeliin cag bolbol, kolkoozniguudiin suralcaliin zil bolko josotoi ba feermiin kedelmeriçediin ɵɵsediingөө mergezel jikedkekiin zil bolko josotoi.

3. Brigaada, gryype ba tuskai kolkoozniguudiigi soc. majagiin azal meriicөө udaarnigçalgada kabaaduulza ɵbeliin karuusalgiigi sainaar engergeke bolon, kolkooziin dunda ba te... nyydiin koorondo niitii... emkidkeke jabad... jabuulka. ATF bol en... byriingөө kedelm... josotoi.

4. Moridoo sai... zeeke tukai sain kedelm... şalgiigi yldegçe kolkoo... nyydte damzuulan e... erkimyydiin kedelmerii... tolilozo baika. Mori kara... iin kedelmeriçedi... kolkooz koorondi... diigi engergeze baika. S... meritei ATF de ... bolno.

5. Sain sain morişon... guud, ATF iigi ... kooziin pravleeni... geer, edleleer bu... da oçokoor şag... tedenii kedelme... yliger zişeenyyd bol ... lilogdoko josotoi.

6, Aduu moridiin ɵb... beledkeke jabuulga bol... sainaar karaka ba ɵɵşө... keke tukai nam ba za... zariin togtooltoi kolbog... toi.

Zooteknig B. U.

Soveed Ameerikiin karilcaa

akuin talaar nairamdakiin erçen zam

Ameerikiin arad zondo M. L. Kalinini kandalga

SSRK iin Tɵbiin Gyicedkeke komiteediin tyryylegçe Kaliinin bol KAKŞ ba SSRK koorondo diplomaadiin zokistoi karilcaa baiguulka jabadalda zoriuulan radioogoor yge kelebe.

Kaliininii yge bol ameerikiin Niy-iorkdeki radioogiin kampaaniaar damzuulaadaza bykii ameerikiin radioctaancanuudaas transliigdaba.

(Duugaraqdaba). Men enyyntei negen kamta, byke kolbooto dotoroo transliigdaba.

'Kaliininii kelenii.'

„Kolbooto Ştaadiin erketed aa! Manai kojor ulasuudiin koorondo zokistoi kuulita karilcaa baiguulkiin yje deer soveed socialiis respyyblikyydiin kolboonii arad zonii ɵmөnөөs ameerikiin kolbooto ştaaduudiin arad zondo ynen zyrikenii amarçalgiigi kyrgenem. Soveed kolboonii koto kedөөgiin azalçad bolbol engersen 16 ziliin to şo dotor aguu jeke yzeskelente kedelmeriin yleger zişeenyydiigi byke delkeide karuulaa. Tedener bol zangidamal kyçe gargaza bogonikon bolzor dotor ɵɵriingөө ulasiigi agraariin (gazar tariaalangiin) oronoo tyryy zergiin indyystriin oron ulas bolgon kubilgazai, onco iimiin uçaraas manai kedelmeriçed ba gol teeknikiin kegzeltei, (progreestei) ulas bolko ameerikiin kolbooto ştaaduud teeşe aguu jike ankaraltaigaar kandana.

Teeknikiin kegzelte ba kyn zonii aza amidaraliin baidaliigi kangamaar egeel çukala nekecөlөni arad ulasuudiin koorondo eb amagalaniigi bekizyylke jabadal men. Manai kojor jike gerenyydiin araad zonii koorondo eldebiin janzaar karilcan jabalcakiin zamdeer zoriuuta tokiolduulagdasan tybeg saad byken meroe zai... baikadani baiguulsan k... gancakanç ken ke... aşag... talaar tusatai) bişe, men terelkitenii ekonoomi... bolbosoroliin kerегte. ... tiin amagalan suudali... tusatai baika geze itege...

Menөө bolood baik... kerşө ulasuud koorond... janzaar yre aşagtaigaar... kiin gegeen tujaata ga... be geze bi bata naida... Ene uçar tuşaa manai t... gaa gyzegii bajarlaligi... lekei deere kyn terelkit... tiin kereg, arad zonii amagalan suukiin kere... toologçod bygediin zyg... dalcaka beze geze bi egenkeib.

Kaliinin bol ɵɵriing... oros kelen deere kiibe... radioogoor aangliin ... urçuulagdaba.

Nek. Kaliininii radio kelelge bolbol baricaa aradiin komiisaar Riko... needaas yildegdebe. E... lelgen deere nek. Rik... keregiin aradiin komisa... riuucalgata kedelmeriç... kiin zurnaliistanuud, so... nin biçegiin teleeleg... ba.

Radiogoor yge kelse... leer nek. Kaliinin bol... nuutiin tukai ameerikii... tanuudtai keerelceze, soveed ameerikiin kari... zeke perspegtiiv tuka... asuudalnuudtai ... kai.

Ameerikiin radioogii... niiin guiltiin josoo... ygiin todo teegşttei tele... der Niy-iork koto ja...

Ameerikiin jabuulga ataa zetөө kedelgene

Koito Ameerikiin Kolbooto Ştaaduudiin zygees SSRK gi ulas geze toosooson jabadal bol aguu jike udka çanartaigaar cegnegden byke delekein sonin biçegyydiin ankaraliin tebte baisan zangaaraa.

Golaandi ulasiin aldartai cuutai sonin biçegyyd bol gancakan Golaandi ulas SSRK tei karilcaka ygei, tusagaar baidalda baisaniigi buruuşaan gemçeke zuuraa „KAKŞ iin jabuulga bol busad ulasuudta yliger zişee bolzo ɵgenө“ geze medegdene.

* *
*

Çekoslovaakiin sonin biçegyyd bol Çekoslovaaki ba SSRK koorondiin naimaa nii ton bagadaza b... nөө SSRK ulas Am... Çekoslovaagiigi ker... ze biçekiin kamta, Çekoslova... zygees SSRK gi ulas geze to... kiibe. Men ulasiin ... „Praavo Lidy“ ge... ulas geze tooşooko... dag ɵcөөn tedii ... bucalan şyymzelke ... dukata sokorliguudiigi ... algas garça Çekoslovaakiin ... tai bolko jabuulganuudiigi ... kiinebdi“ gebe.

Redaagtor S. ŞIRABOON